roman

HENRY JAMES

PANDORA

çeviren: fuat sevimay

AYLAK ADAM

Aylak Adam 47
Roman 14
Kitabın Özgün Adı: *Pandora*
©2014 Aylak Adam Kültür Sanat Yayıncılık
ISBN: 978-605-4849-40-6
Sertifika No: 27938
Tüm hakları saklıdır. Yayıncının yazılı izni olmaksızın
hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. Basım: Mayıs 2014

Yayın Yönetmeni: Kaya Tokmakçıoğlu
Yayına Hazırlayan: Gül T. Temur
Düzelti: Hilal Büşra Ceylan
Tasarım: Aylak Adam Tasarım (aAt)
Baskı: Ozal Matbaası (0212 565 25 99)
Matbaa Sertifika No: 26699

Aylak Adam Kültür Sanat Yayıncılık
Merkez Mah. Kesir Sok. Çakmak Apt. No: 5/4 Çekmeköy/İstanbul
Tel: (0216) 640 1979 / (0542) 586 7961

bilgi@aylakadamyayinlari.com
aylakadamyayinlari.com
facebook.com/aylakadamyayinlari
twitter.com/aylakadamyayin

Henry James (1843 - 1916). ABD doğumlu eleştirmen, roman ve öykü yazarı. Eserlerinin çoğunda insan bilincini ele alan yazar, yaşamını çoğunlukla Avrupa'da sürdürmüştür. *Bir Kadının Portesi, Washington Meydanı, Güvercin'in Kanatları* gibi klasikleşmiş eserleri bulunan yazar, romanlarında genellikle kadınların iç dünyalarına göndermelerde bulunmaktadır.

HENRY JAMES

PANDORA

ingilizce aslından çeviren
fuat sevimay

roman

AYLAK ADAM

1. BÖLÜM

Kuzey Alman Deniz İşletmelerinin, Bremen ile New York arasında sefer yapan yolcu gemilerinin, hem Almanya'dan binen yolcular ihtiyaçlarını gidersin diye, hem de İngiltere'den binecekler için, Southampton limanında bir süreliğine demirlemesi gelenek haline gelmiştir. Gelecek vaat eden, zeki bir Alman genci olan Kont Otto Vogelstein, birkaç yıl önce çıktığı yolculukta, limandaki demirleme esnasında beklemekten canı sıkılmış olacak ki bu geleneği sürdürmenin mi vazgeçmenin mi daha iyi olacağını düşünüyordu. Küpeştenin demirine yaslanmış, merakla, purosunun dumanının ardından iskelede birikmiş Amerikalı yolcuları –ki Southampton'da gemiye binenlerin çoğu Amerikalıdır– seyrederken, geminin kocaman gövdesinin yanında sığıntı gibi büzüştüklerini görünce, kendi rahatının oldukça yerinde olduğunu ayırt etti. Kendimizden aşağı gördüklerimizin, bizden daha az şanslı olanların, cahillerin, garibanların, aval aval dolananların halini, koşturup didinmesini böyle üstün bir konumdan seyretmenin tarifsiz bir tadı vardır ya, o an için de genç dostumuzun,

az ötesindeki manzara karşısında büründüğü kayıtsızlığı hafifletecek ne özel bir sebebi vardı ne de mevki makam sahibi olmakla, içinde barındırdığı, doğasından gelen cömertliği bastırmaya başlayan ruh hali, buna elveriyordu. Sizin de, bedeninin kalıp gibi durmasından, hafif ve zarif gözlüklerinin ışıltısından, haline tavrına diplomat ve ketum bir çalım katan bıyığındaki kıvrımdan da fark etmiş olacağınız gibi, Kont Vogelstein'ın, resmi görevinin de gereği, art niyetlilerin de dediği gibi, düşüncesini gizleme konusunda dudaklarına yüklediği bir gizem vardı. Washington'daki Alman sefaretinde sekreterliğe atanmıştı ve bu yolculuğun sonunda yani, sonbaharın ilk günlerinde görevine başlamış olacaktı. Böyle bir görev için biçilmiş kaftan sayılabilirdi –ciddi, meraklı, disiplinli, bilgiyle donanmış bir tören adamı. Ve tüm bu özellikleriyle, böyle görevlere, ihtimal dâhilindeki vatandaşların arasından en nitelikli olanları seçme ve atama konusunda şaşmaz bir başarıya sahip Alman İmparatorluğu'nu, mükemmelen temsil edecek bir isimdi. Ve bir yandan da Birleşik Devletlerin ekonomik ve diğer koşulları göz önüne alındığında, dünyanın bu yarım küresinin, mesleğinde ilerleme azmi olan birisine, çok geniş imkânlar sunduğunun da farkındaydı.

Yolcuların hiçbiriyle henüz iki çift laf etmemiş olsa da, Kont Vogelstein hakkında tahkikat çoktan başlamıştı. Tahkikat derken de kim olduğundan fazlasını, gözlerini –gözlükleriyle beraber– kulak-

larını, burnunu, damak tadını, tüm mimik ve davranışlarını, oturmasını, kalkmasını kolaçan ediyorlardı. Nükteden yoksunluğunu ki buna olaylardan keyif alma yeteneğinin eksikliği de denebilir, saymazsak, oldukça üstün nitelikleri olan bir adamdı ve bu yoksunluk, diğer hal ve tavırlarının yanında, göz ardı edilebilir bir kusurdu. Komiklikten, tuhaflıklardan geçilmeyen bir toplumun içine gidiyor olsa da, bu eksikliğini giderme konusunda özel bir gayreti olduğunu da söyleyemeyiz. Üstelik bu yoksunluğun bilincinde olması, olan bitene karşı güvensiz, mesafeli yaklaşım göstermesini sağlıyordu. Dolayısıyla diplomasinin özü sayılabilecek teyakkuz halinden, genç diplomat adayımızda bolca mevcuttu. Zihni, hayal gücünün araya sızmasını engelleyecek yoğunlukta gerçek barındırıyordu. Washington'daki üstüne kendisini tanıtmak, görevine başlamak için sabırsızlanıyor ve üstlendiği görev, İngiltere'ye dair herhangi bir araştırma kapsamadığı için, bu sakin İngiliz limanında geçen zamanı, boşuna harcanmış ve rahatsızlık verici buluyordu. Öte yanda, Southampton sularında mavi denizin hafifçe oynaştığı, titrek yakamozlar saçtığı harika bir gündü. Üstüne üstlük, bir süre sonra karaya çıkacağı Birleşik Devletler'de mutlu olacağının da herhangi bir teminatı yoktu. Yine de bunu dert ettiği söylenemez çünkü mutluluk genç dostumuzun nazarında, bilimsel olmayan bir terimdi ve eğitimli bir bireyin böylesi afakî kavramları, zihninin dip köşelerinde düşünmesi dahi

utanılacak bir tavırdı. Kalabalığa dalıp gitmişken kendisini, ne birkaç gün önce ayrıldığı vatanına ne de hayatını geçirmek üzere olduğu yeni topraklara ait hissedemiyor, bütünüyle kendi kişiliğine gömülüyordu. İçinde bulunduğu durum ve kişiliğine verdiği değer sonucu da, Alman gemisinin İngiliz karasularındaki zaman kaybını yargılama hakkını kendisinde görüyordu. Gerçeklerle, belgelerle, en azından iç cebindeki saat marifetiyle, bunun ciddi bir zaman kaybı olduğu, ispatlanabilir bir durumdu.

Kont Vogelstein, diplomaside fikir sahibi olmanın mutlak gerekliliğine inanacak kadar toydu. Ve bugüne kadar, muhtelif konularda bir sürü fikir sahibi olmakta pek de zorluk çekmemiş, sahip olduğu fikirlerin, görüşlerin birçoğunu, zaten çok şey bilen atalarından, dedelerinden hazır halde edinmişti. Böyle bir kalıtım, sorgulansa samimiyetle itiraf edeceği şekilde, zihni şekillendirmenin bilimsel bir şekli sayılamazdı. Genç dostumuzun su katılmamış bir muhafazakâr olduğu ve yeni yeni filizlenen demokrasinin geçici bir heves olduğuna dair, görev alacağı genç Cumhuriyet'te birçok sav elde etmeyi umduğu da söylenebilir. Tüm bunların ışığında, tamamen ispat kuramı üzerine eğitim almış olmaktan memnuniyet duymaktaydı. Gemi, Birleşik Devletler'e gitme amaçları, beklenti ve umutları Kont Otto'nunkinden bir hayli farklı olan Almanlarla tıka basa doluydu. Küpeştede öbekler halindeydiler, dirseklerini bir yerlere

dayayıp, kafalarını omuzlarının içine gömüp saatlerce öyle dikilebiliyorlardı. Kürk şapkalı adamlar uzun pipolarını tüttürürken, kadınlar kirli, çirkin şallarına sarmaladıkları bebeklerini eğlemek gayretindeydiler. Sarışın olsun, esmer olsun, bütün Almanların saçları yağlı ve deniz suyuyla keçeleşmiş haldeydi. Sözde Batı demokrasisinin kabarık nüfusunu biraz daha şişirecekleri muhakkaktı ne var ki Kont Vogelstein, söz konusu demokrasinin seviyesini yükseltmeyeceklerine adı gibi emindi. Ama sayıca çok çarpıcı oldukları da kesindi ve bu karmaşık kalabalığın içinde kendi varlığıyla ilgili neler düşündüğünü bilemiyorum.

Southampton'da gemiye binen, büyük kısmı yaz tatillerini veya daha da uzun bir süreyi Avrupa'da geçirmiş olan Amerikan ailelerinden oluşan yolcular ise, geminin önceki yolcuları gibi ipsiz sapsız takımından değillerdi. Bir sürü bavulları, çantaları, kapaklı sepetleri, şezlongları ve daha bir sürü ıvır zıvırları vardı ve kafalarında tüylü kocaman şapkaları olan muhtelif yaştaki kadınların omuzlarında, aynen çocuklarını kasar altında eğleyen Alman kadınları gibi şalları olsa da, bunlarınki daha şık, temiz ve gösterişliydi. İskelede bir ileri bir geri gidip gelen, birbirlerini ve ayırttıkları yerleri arayan, önce bir araya gelip sonra birden dağılan, bağrışıp çağrışan, yerlerini işgal etmiş bulunan ve neredeyse gemiyi batıracak kadar çok, utanmaz, terbiyesiz Almanlara çıkışan kadınların gür ve tiz sesleri, hiç oralı olma-

maya çalışan Vogelstein'a kadar da, ister istemez ulaşıyordu. Gemiye yeni katılan kalabalığın içinde birçok genç kızın da bulunduğunu fark edip, Dresden'den bir arkadaşının, Amerika'nın alımlı kadınların memleketi olduğuna dair sözünü hatırladı. O vakit, buna hoşnut mu olması yoksa umursamaması gerektiğini kafasında ölçmüş tartmış, hemen bir cevaba varamayarak soruyu, zihnindeki diğer konular gibi, üzerinde çalışılması gerekenlerin arasına kaldırmıştı. Dresden'de, üç genç kızları subaylarla birlikte paten yapan Amerikalı bir aile tanımıştı ve şimdi güverteye çıkmakta olan genç kızlardan bazıları da aynı etkiyi yarattı Kont'un üzerinde. Yalnız, Dresden'dekilerin şapkalarının üstündeki tüyler, şimdi gördükleri kadar büyük değildi.

Sonunda gemi iskeleye sürtünerek gıcırdamaya başladı ve Southampton'daki beklemenin sonuna varıldı. İskele tahtası toparlandı ve gemi karadan ayrılarak, kendisini hantal salınımlara bıraktı. Kont Vogelstein, üst güvertede boş boş dolanırken bir hayli zaman harcamış, beklerken tüttürdüğü purosunun da sonuna gelmişti. Büyülü İngiliz kıyılarına bir kez daha bakıp bunun, eski dünyayla şimdilik son göz teması olduğunu düşündü. Amerika kıyıları da güzel olmalı, diye düşündü, her ne kadar neye benzediklerini bilmese de. Mutlaka ilginç, güzel ve farklıydılar. Farklılıklar ölçülüp biçilemese, sayılara dökülemese de, seyahati özel ve cazip kılan unsurlardır. Ama gemide henüz, bu

farklılığı ortaya serecek pek bir malzeme olduğu söylenemez. Yol arkadaşlarının birçoğu aynı görüntüyü veriyor, benzer algılar yaratıyorlardı. Bir kısmı Yahudi'ydiler ve besbelli ki ticaretle uğraşıyorlardı. Çoğu, gemiye biner binmez sigaralarına davranmış, bazılarında koca kulaklıklar bulunan denizci şapkalarını kafalarına geçirmişler, böylece kendilerine özgü suratları, daha bir ortaya çıkmıştı. Yeni yolcular, kendilerini bir tuzağın kurbanı gibi hissetmelerine yol açan, kuşkucu ve suçlayıcı bakışlar üzerlerine dikilmişken üst güverteye geçmeye başladılar. Böyle bir bakışmanın arka planında kara ve okyanus, birbirlerine üstünlük taslayan yolcuların arasındaki ayrımı ortadan kaldıran, etkileyici bir fon teşkil ediyordu.

Akşam yemeğine halen iki saat kadar vardı ve gün boyu güvertede, nereden baksan iki üç mile yakın yürümüş Vogelstein, sızlayan uzun bacaklarını bir şezlonga uzatma ihtiyacı hissetti ve cebinden Tauchnitz yayınlarından basılmış, biraz okuduğunda kendisini karşılaşacağı tuhaflıklara hazırlayacağını var saydığı bir Amerikan romanı çıkarıp şezlonguna kuruldu. Sırtını yasladığı şezlongunda, Amerika'ya giden gemilerde yolcuların, bilhassa kadınların, gözlerini kırpmadan, başkalarının rahatını bozar mıyız diye düşünmeksizin, başkasına ait şezlonglara yayılma âdetleri olduğunu söyleyen bir arkadaşının tavsiyesi doğrultusunda, büyük harflerle adı yazılıydı. Arkadaşı, makamını bildirecek küçük bir etiketin de fay-

dalı olacağını belirtmiş, bu güngörmüş arkadaş, Amerikalıların böyle şeylerden çokça etkilendiğini de eklemişti. Tecrübeye her zaman değer veren Kont Vogelstein'ın bu uyarıları dikkate aldığı besbelliydi çünkü Atlantik yolculuğunun kıymetli eşyalarından birisi olan şezlongunun ön yüzünde adı ve unvanı yazılıydı. Aynı şezlongun arka yüzü, Alman armalarıyla doluydu fakat işte sefaretin yeni sekreterinin tevazusu da burada ortaya çıkıyor, şezlongun bu arka kısmı, yolcuların görmesini engelleyecek şekilde, güvertenin korkuluğuna yaslanmıştı. Gemi, Wight adacığının güney ucu Needles'ı geride bırakıyordu. Pruvasında beliren sonsuz boşluğun aksine, akşamüzerinin loşluğunda mora çalan denizin üstünde beliren kaya parçaları, insana dair son kara parçasından el sallayanları andırıyordu. Vogelstein, rahatça kurulduğu yerinden bu adacıkları seyrettikten sonra başını, öte tarafta deniz ve gökyüzünün yarattığı sonsuz boşluğa çevirdi. Elindeki romanın Amerikalı yazarı bile, ardında bıraktığı manzaradan daha eğlenceli geldi o an ve kitaba kaldığı yerden devam etmeye karar verdi ama gözü, birkaç satır dahi okuyamadan, kamara iskelesinden güverteye henüz inmekte olan genç bir kızın siluetine ilişti.

Görünürde olağanüstü bir hal yoktu ama dikkatini çeken; genç kızın, gözlerini, sanki kendisine dikmiş olmasıydı. Güzel, hoş giyimli ve zarif bir hanımdı; Vogelstein onu, Southampton rıhtımındaki kalabalığın arasında da fark ettiğini hatırla-

dı birden. Genç kız, gözlendiğini fark edip, sanki amacı Vogelstein'a ulaşmakmış gibi güverteyi hızla adımlamaya başladı. Geçen kısacık an içinde Vogelstein kadının, Dresden'de tanıdıklarından birisi olup olmadığını aklından geçirdi ama onların, yaklaşmaktaki genç hanıma göre, birkaç yaş daha büyük olduklarını fark etti. Onlar da bu genç kız gibi, kurbanlarının üzerine doğrudan ilerlerdi fakat şimdi bu genç kız, artık ona bakmadığına ve yanından geçip gittiğine göre, öylesine geziniyor olmalıydı. Hoş, alımlı, ne yaptığını bilen birisiydi belli ki ve muhtemelen herhangi birisi bir gemide her ne yaparsa, gemiyi dolaşmak, havayı yoklamak, İngiltere'ye son bir kez bakmak, beraber yolculuk yaptığı insanları tanımak gibi, bu genç kız da bunları yapmaktaydı. Ama öylesine amaçsız dolanıyormuş gibiyken aniden, sanki bir şey arıyormuş gibi sağına soluna bakınmaya başladı ve Vogelstein böylece, genç kızın belli bir amaçla orada olduğunu kavradı. Genç kız, tekrar yanından geçti ve bu sefer neredeyse durarak, gözlerini dikkatle Vogelstein'a dikti. Kızın davranışından, her ne kadar yüzüne, gözüne, sarı bıyıklarına değil de oturduğu şezlonga baktığını fark etmiş olsa da, etkilendi. Sonra arkadaşının, hani şu gemilerde seyahat eden Amerikalıların, özelikle de kadınların, başkalarına ait eşyaları sahiplenme eğilimine dair sözlerini hatırladı. Demek ki özellikle kadınlar, birisinin oturduğu şezlongu altından çekip alabilecek kadar cüretkârmış. Böyle bir taleple karşı-

laşmak endişesiyle, genç kızla göz temasını kesip, okuyormuş gibi kitabına dikti gözlerini tekrar. Kızın halen karşısında dikildiğine emindi ve bir yandan da ne yapacağını merak ediyordu. Hoş bir kadının ki gerçekten alımlı ve dikkat çekiciydi, bir sefaret sekreterinin dikkatini, böyle saygınlıktan uzak, ucuz numaralarla çekmeye çalışması tuhafına gitti. Genç kız daha da ileri giderek, şezlongun arkasına eğilip, orada ne yazılı olduğunu okumaya çabaladı. Vogelstein'ın zihninden, "Adımı okumaya, kim olduğumu anlamaya çalışıyor," düşüncesi geçti ve bu, gayrı ihtiyari, gözlerini kaldırmasına sebep oldu. Bir süre göz göze geldiler ve genç kız, ela gözlerini kaçırma ihtiyacı hissetmedi. Pırıltılı gözleri can alıcıydı ve hemen altında ince ve etkileyici bir kartal burna sahipti. Tesadüfe bakın ki Vogelstein'ın okumakta olduğu hikâyede de, havai bir Amerikalı genç kız, bir otelin bahçesinde karşılaştığı delikanlıyı etkilemeye çalışıyordu. Bu genç kızın, Vogelstein'ın karşısında dikilip can alıcı bir şekilde bakması, hikâyenin doğruluğuna şahitlik etmez mi ve Vogelstein bizzat, hikâyedeki genç adam mı? Hikâyedeki genç adam –böyle bağlantıların genelde sonuçlanması bekleneceği şekilde– kendisine ilgi gösteren kızın ilgisini karşılıksız bırakmıyordu ve Volgestein da, kısa bir tereddütten sonra bunu örnek aldı. "Kim olduğumu bilmek istiyorsa, buyursun bilsin," dedi kendi kendine; yerinden kalktı, şezlongun arkasına kıvrılıp, oradaki etiketi genç kıza gösterdi. Kız, azıcık kızardı,

gülümsedi ve adamın adını okurken Vogelstein da genç kızı, şapkasıyla selamladı.

"Memnun oldum. Kusura bakmayın," dedi genç kız, bir yandan da karşısındakinin kimliğini öğrenmekten duyduğu mutluluğu gizlemeyerek.

Etikette yazan kişi yani, 'Kont Otto Vogelstein' olmak, böyle emrivaki ile tanışmak biraz yakışıksız olsa da Kont Otto'yu mutlu etti ve genç kıza, şezlonga ihtiyaç duyuyorsa alabileceğini bildirdi.

"Ah, çok teşekkür ederim. Aslında şezlongunuzun, bizimkilerden birisi olduğunu düşündüm çünkü çok benziyor. Ama şimdi daha dikkatlice bakınca, tabii ki sizin. Lütfen oturun. Zaten yeterince rahatsızlık verdim. Bizimkilerden bir tanesini kaybettik ve her tarafa bakınıyorum. Sizinkiyle çok benziyorlar ta ki sizinkinin arkasındaki etiketi görene kadar. Bunun size ait olduğu kesin." Genç kız, karşısındakinin sakince dinleyişi karşısında gülümseyerek devam etti. "Ama bizim soyadımız öylesine kısadır ki zor görürsünüz," diye aynı dostane tavırla ekledi. "Soyadımız 'Day' ve bir yerlerde okuyacak olsanız, bunun bir soyadı olduğu aklınıza gelmezdi değil mi? Bir yerlerde soyadımızın yazılı olduğu bir şezlonga rast gelir de haberdar ederseniz müteşekkir olurum. Kendi adıma değil, annem adına; şezlonguna öylesine tutkundur ki. Şimdi otursanız ve sırtınız, adınızın bulunduğu şu etiketi kapasa, aynı bizimkisi. Neyse, bakınayım bakalım. Mutlaka bir yerlerdedir. Sizi rahatsız et-

tiğim için kusura bakmayın."

Bu sözler, muhtemelen bekâr olan genç bir kızın, hiç tanımadığı bir erkeğe yapacağı, uzun ve özgüven dolu bir konuşma olarak değerlendirilebilir ve yine Bayan Day'in bu konuşmayı basitçe ve tamamen kendi kontrolüyle sonlandırdığını da belirtmek gerek. Geldiği gibi, kendi iradesiyle ayrıldı ve ardından bakan Vogelstein, güvertede ilerleyen kızın adımlarının nazik ve düzenli olduğunu ayırt etti. Kont Otto kızın, geldiği iskeleden çıkarak kamaraların arkasına kıvrılıp gözden yitişine kadar takip etti ve kendisini artık çok daha fazlasıyla, hikâyedeki adama benzetti. Bayan Day'in gülüşünü ve sözlerini düşündüğünde ise, hikâyedeki kadının, genç kıza göre daha yaşlı olacağını varsaydı. Genç kız hakkında ipucu verecekmiş gibi kitabına geri döndü. Böyle bir yaklaşım oldukça mantıksız olsa da, Kont Vogelstein merakını yenemiyordu. Hikâyedeki kadının bir annesi vardı ve gemideki genç kızın da öyle. Hikâyedeki kadının bir de erkek kardeşi vardı ve Vogelstein, rıhtımda Bayan Day'in yanında, uzun silindir şapkalı, beyaz paltolu, akrabası olması muhtemel genç bir erkek gördüğünü anımsadı. Bir de siyah paltolu, yine uzun şapkalı ama daha yaşlıca, ailenin reisi olması muhtemel birisi vardı galiba. Bütün bu benzeşmeler, Vogelstein'ın, Tauchnitz basımı kitabın takip eden bölümünü kesintisiz okumasını sağladı. Bu kapalı kutuda, on gün boyunca okyanusta seyrederken, onları mutlaka birkaç kez daha göreceğini

düşündü.

Gerçekten de kısa zamanda, aile bireyleriyle birkaç önemsiz temas gerçekleşti ancak Bayan Day'i daha detaylı tanımak isteyen bu geleneksel Töton'un arzu edeceği şekilde, bu olayları çok kısa bir şekilde anıp, daha detaylı olanlara geçeceğim. Kont Otto, bahsedilen tanışmadan sonra ilişkiyi geliştirmek için nasıl davranması gerektiğini düşünürken, Amerikalı yazarın hikâyesindeki kahramanın nasıl davrandığını öğrenip, bazı ipuçları edinebileceğini ama bir yandan da Bayan Day'in, kitaptaki kadının, erkekleri korkunç bulması gibi tuhaf, soğuk huyları olmadığını, olamayacağını düşünüyordu. Öte yandan, gemide arada bir laf ladığı New Yorklu bir kadının, Bayan Day'den kasıtla, muhtemelen Amerika'nın iç bölgelerinden, berbat bir taşralı olduğunu söylemesi, kafasını karıştırıyordu. Kadının, birbirleriyle hiç konuşmamışken Bayan Day hakkında böyle kesin bir kanaate nasıl ulaştığını da bilemiyordu işin aslı. Ama herhalde, kendisini belli bir konumda gören bir Amerikalının, başka bir bölgeden, daha avam bir Amerikalı hakkında fikir sahibi olmasını sağlayacak bir yöntemi vardır. Vogelstein, etkileyici, güvenilir ve dokunaklı bir tavrı olan Bayan Dangerfield ile sohbetlerinin hoş bir havada geçtiğini düşünüyordu. Bu güngörmüş kadın, genç dostumuzu, büyük bir demokraside dahi bir yabancının ayırt etmekte zorlanacağı, insanlar arasında seviye farkları olduğuna, sosyal yapının hassas bir şekil-

de ayrıştığına ikna etmişti örneğin. Dünyanın en büyük ülkesinde herkesin herkesi tanıdığını, monarşilerin ve sınıfların olduğu toplumların aksine, isteyenin istediği ile gönlü nasıl ister isterse, dostluk ettiğini mi zannediyordu yoksa? Kadın böyle boş hayalleri küçümseyecek şekilde gülerken Vogelstein, kürk battaniyesini, yan yana şezlonglarda oturdukları kadının ayaklarının üstüne doğru çekti. Ve ardından Amerikalı bir kadının birlikte olmak istediği kişiyi seçmek konusunda ne kadar serbest davranabileceğini, gemide Konto Otto'dan başkasının bilemeyeceği şekilde kanıtladı.

Öte yanda Kont Otto, Bay ve Bayan Day'de ise aynı havayı yakalayamıyordu. Onlar şişman, sade, ciddi, etliye sütlüye karışmayan insanlardı ve güvertede saatlerce yan yana oturup denizi seyrediyorlardı. Bayan Day'in solgun, beyaz bir yüzü, geniş bir yanağı ve küçücük gözleri vardı; alnına siyah saçlarından bolca bukle dökülüyordu ve dili ağzının içinde, geviş getirirmiş gibi dolanıp duruyordu. Başına hep, Bayan Dangerfield'ın 'köylü' diye dalgasını geçmesine sebep olan, pembe yünden örülmüş bir atkı doluyor ve boynunu da sarmalayan atkının aralığında ifadesiz solgun yüzü daha belirgin hale geliyordu. Ellerini hep göğsünde kavuşturuyor ve böyle sarılıp sarmalanmış halinde hayat belirtisini ancak, boncuk gözleri çok seyrek bir şekilde yön değiştirdiğinde görüyordunuz. Kocasının ise çenesini kaplayan fırça misali gri sakalları ve kocaman bir baldudağı

vardı ve dudağına yakın sakallarının tıraşlandığı bölüm, zımpara gibi görünüyordu. Kalın kaşları, geniş burun delikleri vardı ve kapalı bölmeye geçip de şapkasını çıkardığı nadir zamanlarda, kır saçlarının sık ve diken gibi olduğunu görebilirdiniz. Aile ortamındaki mülayim halini ve bu mülayim adamın sakince etraftaki ötekeriyi süzen gözbebeklerini görmeseniz, pekâlâ vahşi, gaddar, acımasız birisi olduğunu düşünebilirdiniz. Yüzünün, gözünün, dik kaşlarının etkisiyle hiddetli bir adamla muhatap olduğunuzu düşünürken, iki çift laf ettiğinizde dostane tavırlı birisiyle karşı karşıya olduğunuzu anlar, sohbet biraz ilerlediğinde ise aslında büsbütün çekingen birisi olduğunu görürdünüz. Etrafınızda olmaktan hoşlanan ama sizin onunla ilgilenmek zorunda kalmanızdan da rahatsızlık duyacak, sizi zor durumda bırakmak istemeyecek bir adam. O ve karısı bazen, ya da nadiren diyelim, konuşurdu ve sakin bir şekilde, sabırla otururken konuşmak zorunda kaldıkları bu zamanlarda bazı şeyleri zorlukla telaffuz ederlerdi. Başkalarına netameli gelebilecek bu telaffuz şekli aslında büyülü bir huzurun, karşılıklı güvenin bir göstergesiydi ve insanları bazen küstahça davranmaya itse de, bu sakin çift arasında bambaşka bir iletişim şekli olduğunu, böyle bir ilişkiye memnuniyetle mahkûm oldukları hissi uyandıran bir ilişkiydi bu.

Bayan Dangerfield, her sabah kahvaltıdan sonra odasında günlüğüne notlarını aktaran Kont

Otto'ya, yaşlı çiftin, kendileri için üst güvertede Pandora tarafından ayrılan bölmeye geçip kurulduklarını bildiriyordu. Bunun, büyük kızlarının adı olduğunu öğrenmiş ve bu keşfinden ötürü büyük bir memnuniyet duymuştu. Sıradan, sosyal anlamda son derece tipik bir ailenin kızının "Pandora" adına sahip olmasında Vogelstein, içten içe bir gizem olduğunu, böyle bir isme sahip olmasının başlı başına heyecan verici olduğunu düşünüyordu. Bu genç kız, yerinde duramayan, küçük koyu masum gözleri ve ipeksi saçları olan, başına Türk erkeklerinin giydiğine benzer bordoya çalan bir fes takan, bazen de bu fesi at gibi altına alıp, gemiyi bir baştan bir başa dolaşan, zarif Fransız giysilerini andıran kısacık, fırfırlı etekleri ve rengârenk çoraplarıyla yarıda kalan eğitimine devam etmek üzere evine dönmekteki küçük kız kardeşi de dâhil olmak üzere, bütün aileyi yönetiyordu. Pandora, ailesinin ve akrabalarının üzerine titriyordu; Vogelstein genç kızın, büyük sorumluluk sahibi ve aile içinde oluşabilecek her türlü sorunun üstesinden gelebilecek derecede aktif olduğunu görebiliyordu.

Seyahat öylesine keyifli geçiyordu ki güvertede oturup masmavi gökyüzünü seyrederken, dünyanın etrafınızda dolandığını hissedebilirdiniz. Küpeşte demirleri, okyanusun sonundaki keskin siyah ufuk çizgisinin ve denizden yansıyan yoğun ışığın önünde beyaz bir gölge gibi beliriyor, buna bazen bacadan tüten duman, bazen de

önünüzden tekrar tekrar geçen, bir yerden sonra rahatsız eden ve artık, yol arkadaşlarınızdan kime ait olduğunu ayırt edebildiğiniz ayaklar eşlik ediyor, gemi, rotasında ilerlerken duyduğunuz sesler gittikçe kayboluyor ve sonsuzluğa karışıyordu. Vogelstein okuduğu Amerikan romanını bitirmiş ve artık, Pandora Day'in kesinlikle oradaki kadın kahramana benzemediğine karar vermişti. Oldukça farklı birisiydi; ciddi ve çetin bir hayatı vardı. O ilk karşılaşmadaki konuşması genç kız için hiç de önemli değildi ve sıradan bir olaydı ve ertesi gün yanından geçerken, "Her şey yolunda, o eski sandalyeyi buldum," dercesine, tamamen kardeşçe ve dostane bir gülüş atması da bunun ispatıydı. Bundan sonra onunla hiç konuşmamış ve nadiren bakmıştı. Genç kız çoğu zaman bir şeyler okuyor, sıradan ucuz romanlar yerine şu sarı sayfaları olan, Renan'dan Saint-Beuve gibi edebi, Fransız eserlerini tercih ediyor veya kimi zamanda kendisini Alfred de Musset'in eserlerinin arasında kaybediyordu. Sık sık da yürüyüşe çıkıyor ama gemide pek arkadaş edinmediğinden bu yürüyüşlerde genelde yalnız oluyor ve ebeveyni için hazırladığı köşeyi gözden kaçırmayacak şekilde dolaşmaya özen gösteriyordu.

Vogelstein, Pandora'nın erkek kardeşini hep sigara odasında, sımsıkı kıyafetlere bürünmüş halde, boynunda yaka gibi duran kalıplı bir atkıyla görüyordu. Aksi, keskin hatlara sahip bir yüzü vardı, erken saatlerde içmeye başlıyor, yutarcasına

sigara tüttürüyordu ama dış görünüşü, bu aşırılıklarını ele vermiyordu. Mekândaki bir masada poker, yirmi bir oynanmaya görsün, hemen masada ancı oluyor, ne olup bittiğini anlamasa da oyunculara tavsiyeler vermekten geri kalmıyordu ama Vogelstein, oğlanın bizzat oynadığını hiç görmemişti. Oyunlarda ihtilaf varsa, fikri sorulmuş gibi puanlara karışıyor, odadaki gevşek sohbetlere pek katılmıyor, ancak dalga geçilecek bir şeyler olursa, ergenlikten adamlığa geçen ince sesiyle bir yorum yapıyor, söyledikleri önce bir homurtu sonra da kahkahalarla karşılanıyordu. İngilizce bilse de Vogelstein, neye güldüklerini zar zor kavrayabiliyor, kendi diplomat çevresindeki zekice, hesaplı, düşünülmüş esprilere kıyasla oldukça düşük seviyedeki bu eğlence anlayışını, Amerika kıtasının güldüğü şeyler olarak algılıyordu. Genç adamın bu yönüyle takdir edildiği kesindi çünkü Vogelstein, odadakilerden birisinin, gencin esprisinden sonra kahkahalar patlatıp ardından yanındaki adama, gencin daha sadece on dokuzunda olduğunu, söylediğini duymuştu. Okuduğu kitaptaki genç kadınla, oğlanın ablasını benzetmekten vazgeçmiş olsa da genç Bay Day, Tauchnitz'in Madison, Hamilton ya da Jefferson tefrikalarındaki yeniyetme kızların hoşlandıkları erkek kahramanlara pekâlâ benzetilebilirdi. Madison da muhtemelen on dokuzlarında, böyle bir genç olur ve bundan fazla bir gelişme beklenemezdi kendisinden.

Günler uzun olsa da seyahatin sonuna yakla-

şıyorlardı ve her ne kadar Bayan Dangerfield aksi yönde uyarılarda bulunmuş olsa da Kont Otto, Pandora ile uygun, kendisine yakışacak sohbet imkânını henüz yakalayamamıştı. Bu konuşma isteği, yanlış anlaşılmaktansa beklemenin daha iyi olacağı düşüncesiyle vazgeçilen muhtelif fırsatların kaçırılmasıyla, ertelenip duruyordu. Malum, Almanlar sağlamcı insanlardır ve Vogelstein, mükemmel bir evlat görüntüsü sergileyen, geride bıraktıkları ufku seyre daldığında ya da okumakta olduğu kitaptan aniden başını kaldırdığında yüzünde aniden, çok hoş bir gülümseme beliren bu albenili, sakin kıza duyduğu karşı konulamaz isteği, yanlış bir adımın mahvetmesini istemiyordu. Ama öte yandan bu hoş kızın etrafındaki insanların, yani ebeveyninin tamı da kasabalılar gibi davranmasının, erkek kardeşinin üst sınıfa asla yakışmayacak davranışlar sergilemesinin ve küçük kız kardeşinin de Daisy Miller karakterlerini andırır şekilde davranıyor olmasının, büyük talihsizlik olduğunu düşünüyordu. Bayan Dangerfiled'ın genç diplomata, Birleşik Devletlerdeki konukluğunda kuracağı ilişkilere çok dikkat etmesi gerektiği yönündeki tembihleri de kafasını kurcalıyordu. Bayan Dangerfield'ın sıkça hatırlattığı ve kendisinin de diğer başkentlerde gözlemlediği şekilde, yabancı bir ülkedeki ilk yıl ve hatta ikincisi de, ihtiyatlı davranmayı gerektirirdi. Görgü ve kaidelerden habersiz birisi, hata yapmaya açık ve dikkatsiz birisi, bir başkasını ipe götüren kişi olabilir; bunlar,

Bayan Dangerfield'ın genç dostumuzun kafasına kazıdığı sözlerdi. Ve yine, dikkatli davranmazsa bir genç kız uğruna, katlanılması imkânsız bir Amerikan ailesinin bireyi olabileceğini de söylüyordu. Amerika'da bir kişinin, kendisini birilerine bağlı kılmasının, kendi kendini kurban sunağına yatırmasından farksız olacağını ve şezlonglarının arkasında yazılı haliyle, 'Bay ve Bayan P.W. Day' ile yakın ilişkide olduğunu bir düşünmesini istiyordu. Kont Otto, Amerikalı kızlarla evlenmiş bir düzine erkeğin halini de düşünerek, tehlikeyi yüreğinde hissediyordu. Bir Amerikalı kızla evlenme tehlikesi, demiryolu gibi, telgraf gibi, dinamitin icadı gibi, uzun namlulu silah gibi, sosyalist düşünce gibi modern zamanların sunduğu çetrefilli ikilemlerden birisiydi.

Alt tarafı ayaküstü, on dakika konuştuğu ve fiziksel bakımdan çok da çarpıcı olmayan bir genç kızın arzusuyla baştan çıkacağını düşünmek, biraz fazlaydı, pek o kadar da korkulacak bir durumda değildi. Ama kişisel özellikleriyle, becerisi ve samimiyetiyle çöpsüz üzüm diye nitelendirilebilecek ve dudaklarının kenarlarında hoş kıvrımlar olan bir kişiyi, başkalarından ayrı tuttuğu ve kişisel bir yakınlık kurmak istediği de çok belirgin şekilde fark edilebiliyordu. İlgiyle olmasa da dikkatle şekillendirdiği davranışları, bu yöndeki çabaları, etrafında bir çekim gücü oluşturuyordu; böyle davranması onuru gereğiymiş ve böyle davranarak bir noktaya ulaşmayı istermiş gibi; kendi halinde

dolaşmaya çıkmışken, hatırladığı bir şeyi dönüp, battaniyelerinin altında pinekleyen babasına söylemeyi, annesinin şemsiyesinin yönünü, güneşe göre değiştirmeyi görev biliyordu ve kızlarının yaklaştığını gören Bay ve Bayan Day, ilgilenilmeyi bekleyen bir köpek gibi gözlerini kapatıp, onun söyleyeceklerini bekliyorlardı.

Bir sabah yanında, bir dereceye kadar yakınlık kurmuş olduğu anlaşılan kaptanla çıkageldi ve onu, anne babasıyla tanıştırdı ve bu tanışma onlarda, mutlu düşüncelere yol açan bir memnuniyet yarattı. Tanışmanın içinde birazda gösteri vardı ve sanki kaptana, "İşte böyle insanlar. Onları nasıl da rahat ettirdiğimi gördün mü. Oldukça tuhaf, küçük, sevimli insanlar değiller mi? Ama bana da pek karışmazlar. Bunu sana temin ederim ve sen kendin de böyle olduğunu görebilirsin," der gibiydi. Bay ve Bayan Day önce, yüz ifadesi pek de değişmeyen kaptana, sonra da aynı şekilde birbirlerine baktılar. Kaptan onları, hafifçe eğilerek selamladı ve Bay ve Bayan Day yerine Pandora başıyla karşılık verdi. Yine onlarla ilgili bazı özellikleri, sanki kaptan, onların konuşmasını beklemek zorunda kalmasın diye, küçük mimiklerle anlattı. Sonunda Pandora, ona oldukça önem veren ve dikkatle davranan önemli misafiriyle ayrılırken, adam ve kadın, Pandora'nın üzerlerinde manyetik bir etkisi varmışçasına tekrar gözlerini kapadılar. Vogelstein, genç kadının büyülü bir etkiye sahip olduğunu görebiliyordu ve Bayan Dangerfield'a

ve onun tembihlerine rağmen, ihtiyatlı davranması gerekliliğine rağmen, şu âna kadar onunla çok az konuşmuş olmasına rağmen, Bay ve Bayan Day'e ve sigara odasındaki erkek kardeşe rağmen, genç kız kesinlikle ilgisini çekiyordu.

Kaptanla beraber göründüğü günün akşamında genç kız, mutedil bir havada ve yıldızların artık iyiden iyiye seçilebildiği bir saatte, güvertede, biraz sıkıntılı, biraz dalgın, ileri geri yürüyordu. Sağda solda bir bakışta seçilebilecek, ayaküstü laflayanlar, sigara tüttüren, el ele gezinen çiftler vardı. Gemi gecenin karanlığında, ışığını doğrulttuğu güzergâhın üstünde, düzenli nabız atışlarını andıran devinimlerle, gündüze göre sanki daha hızlı bir şekilde ilerliyordu. Kont Otto, güvertede yürüyüşe çıktığında Pandora'nın -ki Bayan Dangerfield onu hep 'Pandora' diye anıyordu- rutubete karşı büründüğü şalının ardındaki yüzünü fark etti. Aniden durdu, geri döndü, purosunu fırlattı ve hızlı adımlarla kıza yaklaşıp, kendisine koluna girme onurunu bahşetmesini, rica etti. Kız, adamın dostluk teklifini tereddütsüz kabul etti ve kol kola, bir saatten fazla kaldılar. Uzun uzadıya konuştular ve Otto, genç kızın söylediklerini kelimesi kelimesine zihnine yazdı. Kesin olan şey geminin, bir gün içinde New York limanına varacağıydı ama kesin olmayan şeyler de vardı. Pandora Day'in bazı ifadeleri onu derinden etkiliyordu ancak İngilizcesinin yetersizliğinden ötürü, bunları tam da nasıl algılaması gerektiğini sezemiyordu.

"Varmak için hiç acelem yok; burada çok mutluyum," diyordu. "Ailemi düzene sokarken, burada geçirdiğim hoş ve sakin zamanı arayacağım."

"Düzene sokmak mı?"

"Gümrükten bir sürü alışveriş yaptık. Bir arkadaşıma, gelip bizi karşılaması için yazdım. Bize yardımcı olacaktır. İdarecilerle arası iyidir. Tebeşir olsam iyi ama şimdi kendimi karatahta gibi hissediyorum. Almanya'da dolaşırken rahatımız yerindeydi oysa."

Kont Otto, şu karşılamaya gelecek gencin Pandora'nın sevgilisi olup olmadığını, hatta ondan birkaç kez, altını çizerek, "Bizi karşılayacak Beyefendi," diye bahsedince, kendi aralarında söz kesip kesmediklerini, merak etti. Seyahatlerini, izlenimlerini, Avrupa'da ne kadar kaldığını ve en çok neleri beğendiğini sordu ve genç kız cevaben, ailesiyle Avrupa'da hoş bir deneyim yaşamak istediklerini ve her şeyden hoşnut kaldıklarını, söyledi. Kızı çok zeki bulsa da, böyle kısa bir cevap vermesini, kendisinin Alman olmasına ve Almanların kültürlü insanlar olmasına, bağladı. İki yıl boyunca birçok yeri dolaştıklarına bakılırsa ve kızlarının, "Anne ve babamın en güzel şeyleri görmesini istedim. Akropolis'te tam üç saat geçirdik. Orayı asla unutamayacaklarını düşünüyorum!" dediğini duyunca Kont Otto, İtalya'yı, Yunanistan'ı, Filistin'i gezip dolaşan Bay ve Bayan Day'in nasıl bir kültürel izlenim edinmiş olabileceklerini düşündü bir an. Öylece kıvrıldıkları şezlonglarının

üstünde belki de Fidas ve Perikles'i düşünüyorlardır, diye geçirdi içinden. Pandora, nispeten henüz biçimlenmemişken (Otto, "nispeten!" sözüne takıldı bir an) küçük kız kardeşine de her şeyi göstermek istediğini ve zihin henüz tazeyken, genç yaşta görülen şeylerin çok daha kalıcı olduğunu, Goethe'den buna benzer bir şeyler okuduğunu, belirtti. Küçük kız kardeşinin yaşındayken kendisinin de gezmeyi çok istediğini ancak o zamanlar, babasının işleri nedeniyle Utica'yı terk etmelerinin imkânsız olduğunu da ekledi. Genç dostumuz, küçük kız kardeşi bir an, Partenon'da hoplayıp zıplarken, Zeytindağı'na tırmanırken ve okula döndüğünde, iki yıl boyunca anne babasının gerçekleştirdiği bu hac ziyaretini anlatırken hayal etti ve bu durumda Goethe'nin kuramının, bu şekilde doğrulanıp doğrulanmayacağını tarttı kafasında. Pandora'ya, Utica'nın ailesinin yaşadığı yer mi olduğunu, önemli bir yerleşim olup olmadığını, bir yabancı olarak kendisinin orayı görmekten hoşlanıp hoşlanmayacağını, sordu. Genç kız dostane bir tavırla, çok hoş bir soru olduğunu, Otto sormamış olsa ve yakında Utica'yı terk etmeyecek olsalar, kendisinin de Otto'nun ziyaretinden çok hoşnut olacağını söyledi.

Duyduğuna inanamamış gibi, "Ah, başka bir yerde mi yaşayacaksınız," diye sordu Vogelstein.

"Ben, New York'a yerleşmeye çalışıyorum. Onlara da, birbirimizden ayrı kalırsak mutsuz oluruz, diye nazlanıyorum. Bu seyahatten sonra

Utica'ya döndüğümüzde aynı tadı alamazlar diye düşünüyorum. Büyük bir yer istiyorum ve tabii Utica!" dedikten sonra, doğru ifadeyi bulamamış gibi durakladı.

"Zannediyorum Utica sıradan bir yer, doğru mu?" diye tahminini belirtti Vogelstein.

"Yok değil, Utica'yı sıradan diye nitelendiremezsin. Küçük değil ve büyük de değil –ve sorun da bu işte. Ortalama olan her şeyden nefret ediyorum," diye cevapladı Pandora Day. Bu açıklamanın ardından elini alnına götürüp, kuru bir kahkaha attı. Vogelstein, akşam karanlığında güvertede salınan kıza yan gözle baktığında, onda bu açıklamayla örtüşen farklı bir hava olduğunu ayırt etti.

Ertesi gün, "Sosyal sınıfı tam olarak ne?" diye Bayan Dangerfield'ın fikrini soruyordu. "İçinden çıkamıyorum, çok çelişkili bir durum. Ruhunda büyük bir incelik yatıyor. Görünüşü de çok zarif. Öte yanda ebeveynleri, tam kasabalı. Bunu görmek çok kolay."

Bayan Dangerfield, "Sosyal sınıf mı," diye kaygılı bir şekilde, iki üç kez başını salladı. "Ne büyük sözler ediyorsun öyle! Dünyadaki herkesin bir sınıfa ait olduğunu mu düşünüyorsun? Bu, insanoğlunun çok azını ilgilendiren bir durumdur. Utica'da nasıl bir sosyal sınıfa ait olunacağını düşünüyorsun ki. Pandora bir sınıfa ait değil, sen öyle olmasını istesen de. Zavallı kızcağız, onu böyle konuların öznesi yapman hiç adil değil."

"İyi ama," dedi Volgestein, "Alt sınıfa aitse

şayet, bana çok, çok dedi ve İngilizce konuşurken doğru kelimeyi bulmak için zaman zaman yaptığı gibi durakladı.

"Çok ne, sevgili Kont?"

"Çok manidar, çok değişik."

Bayan Dangerfield bilgece bir tavır takınarak, "Ah hayatım, alt sınıfa ait değil ki," diye cevapladı. Memleketinde işlerin nasıl yürüdüğünü anlatmayı severdi ama bu, karşında, anlamasını bilen birisini gerektirir.

"Ne o halde?"

"İlginç birisi olduğunu söylemeliyim. Böyle insanların arasında böyle bir genç kız; yepyeni bir tip."

Kont Otto, fark edilebilir bir kararlılıkla, "İlginç kişileri severim," diye gülümsedi. Ancak, sorunu çözümlemeyen böyle bir açıklamadan tatmin olamazdı ve New York'a vardıklarında gemiden inerken, rıhtımın bütün o cümbüşü, sağda solda yığılı bavulların arasında, Pandora ve ailesinin hayatından tamamen çıkacağı hissine kapılıp, büyük bir pişmanlık hissetti.

Gemi Amerika'ya ulaştığında Kont Otto'nun bir tek tesellisi vardı; herhangi bir nedenle –hastalık ya da iletişim sorunu – genç kızın karşılama için yazıştığı adamın ortalıkta olmadığı açıktı. Vogelstein, nedenini açıklayamayacağı biçimde, şu sempatik kelimelerle anılan adamın Pandora'yı hayal kırıklığına uğratmış olmasından, her ne kadar bu nedenle Pandora, Birleşik Devletler güm-

rüğünde oradan buraya koşturmak zorunda kalsa da, memnundu. Genç dostumuz, Batı dünyasıyla ilgili ilk izlenimlerini, Alman gemilerinin demirlediği Jersey limanında edindi; tahta rıhtımın üzerinde, kabaca yontulmuş kazıklara oturtulmuş devasa bir sundurma, öteberiye yığılmış, birbirini andıran yüzlerce bavul, bagaj vesaire. Rıhtımın şehre bakan tarafında boyalı bir parmaklık ve yanı başında kurbanlarını bekleyen, arada bir kamçılarını savuran, kaba saba sesleriyle at arabacıları. Parmaklıkların ötesinde şehir ayrı bir havaya bürünüyor ve tuhaf sesler yankılanıyordu. "İşte Amerika," dedi kendi kendine Kont Otto ve dâhil olacağı keşmekeşi uzaktan seyre daldı. Rıhtımda insanlar, eşyalarını bir araya getirmek, gümrük işlemlerini halletmek için sağa sola koşturuyordu. Hepsi kızgın ve sinirli, hepsi şaşkın ve çaresiz görünüyordu. İşlerini çabuk halletmiş birkaçı, bavullarının üstüne kurulmuş, az önce gemide beraber oldukları diğerlerinden büsbütün farklı bir çalım ve rahatlıkla bekleşiyorlardı. Gümrük muhafaza memurları işbaşındaydı ve yolcular, büyük parçaları onların önüne taşımakla meşguldü. Görevlerini sakince ve yardımsever bir havada halletmeye çalışıyorlardı ta ki dilbaz bir yolcu, büyücek bir sandığı hızlıca gözden kaybetmeye çalışmasın. İşlerini, nevi şahıslarına münhasır bir halde görüyor, adı listede yazılı, enselenecek bir kurban varsa, kalabalığın arasından çekip alıyorlardı. Vogelstein, yolculara samimi davrandıklarını ama bunu

patavatsızlığa vardırmadıklarını gözlemledi. Amerika'daki bütün kamu görevlilerinin aynı tavırda olduğunu, Fransa'daki farklı görevlere has farklı davranışlar sergileyenler gibi olmadıklarını duymuştu ve Washington'daki başkan ve bakanların da böyle iyi huylu olmalarını umut etti.

Bu düşüncelerinden, Bay ve Bayan Day'i bir sandığın üzerinde, dönmekte oldukları gezilerinden hatıralarına kazıdıklarının etkisi altında görünce, sıyrıldı. Yüzlerinde, etraflarında olup bitenin hepsini, Kont Otto'nun şimdiye kadar fark ettiğinden çok daha fazlasıyla ayırt eden bir bilinç vardı sanki ve bunu uysal bir şekilde, öylesine, umursamaz bir tavırla sağa sola bakınmalarına borçluydular. Onlara sorsan, eve dönmüş olmaktan mutlu gibiydiler. Rıhtımın bitimine doğru, basık gövdeli, piramidi andıran Amerikan feribotlarını seyretmek için kalabalıktan uzaklaşmış olan oğullarını fark etti. Orada, küçük ayakları bir halat yığınının üstünde, boynunda her zamanki atkısı, limandaki bütün kargaşaya sırtını dönmüş, purosunun rayihası insan kümelerinden yayılan kokuya karışır halde sabırla dikiliyordu ve küçük kız kardeşi de az ötesinde bir paketi kucaklamış, denize düşürmeden ne kadar ilerleyebileceğini merak ederek yürüyordu. Vogelstein'ın hizmetlisi, bir müfettişin peşinden ayrılmış, Kont Otto, eşyalarını kendi toparlamak zorunda kalmış, salıverilmeyi bekliyordu ve kendi öneminde bir kişi için bu işlemin kısa tutulacağını umuyordu.

İşlemler başlamadan önce, daha önce hiç konuşmadığı gence, bir şeyler söyleme ihtiyacı hissetti. O tarafa yönelip önce şapkasıyla küçük kızı selamladı ve kız karşılık olarak, iskelenin tehlikeli tarafına doğru kaçtı. Belli ki halen, ablasının arzu ettiği şekilde biçimlenmemişti ve tüy kadar hafifti.

Kont Otto, "Görüyorum ki benim gibi bekliyorsunuz. Çok yorucu değil mi?" diye sordu Pandora'nın erkek kardeşine.

Genç Amerikalı, Otto'ya bakmaksızın, "Bir şekilde işleme başlarlarsa hemen yola koyuluruz. Ablam bu işlemler için bir beyefendiyi haberdar etti," diye cevapladı.

"Bayan Day'e hoşça kal demek için bakındım ama göremedim," diye devam etti Vogelstein.

"Sanıyorum bahsettiğim beyefendiyi karşılamaya gitti. Çok iyi arkadaşıdır."

Küçük kız, "O, onun sevgilisi," diye kıkırdayarak araya girdi. "Avrupa'dayken hep mektuplaşıyorlardı."

Purosundan koca bir duman çeken genç, "Sadece bu karşılama için yazıştılar. Sana söylüyorum küçük hanım," diye çıkıştı kardeşine.

En küçük Day ise hiç oralı olmadan, özgür bir tavırla Vogelstein ile konuşmaya devam etti. "Burası New York. Utica'dan daha çok seviyorum burayı."

Vogelstein, bir iki çift daha laf etmek istiyordu ancak hizmetlisi, elinde bir kapla döndüğü için, kıza cevap verecek zamanı bulamadı ama yanla-

rından ayrılır ayrılmaz da kızın sözlerinin etkisiyle, ailenin yaşadığı, genç kızın yetiştiği taşrayı merak etti. Elbette genel uygulamalardan muaftı. Kont'la ilgilenen, geniş hasır şapkalı, pırlanta düğmelikli görevli, güngörmüş bir adamdı ve Kont'un alışılageldik beyanlarına, "Tamamdır efendim, hemen bitiyor işlemlerimiz," şeklinde cevaplar verirken, elindeki tabelayı, kibar dokunuşlarla tebeşirle işaretler atıyordu. Kont'un hizmetlisi birkaç fuzuli eşya için bavulları açıp kaparken görevli, alnını ovuşturarak Kont'la sohbetine devam etti. "Ülkemize ilk ziyaretiniz mi efendim? Yalnız mısınız? Beraberinizde bir hanım var mı? Kadınsız olmaz değil mi efendim?" Görevlinin ifade biçimi karşısında genç diplomatımız, kendisini zora sokmayacak nasıl bir cevap vermesi gerektiğini kafasında tarttı. Neyse ki görevli, genç dostumuzu daha fazla bekletmeden, evraklarını toparladı ve genç dostumuzun bahşiş vermesine dahi fırsat vermeden, kalkıp görevini sonlandırdı. Tam da Amerikan tarzı bir bitişti. Vogelstein'ın hizmetlisi bir hamalla, küçük bir araba ayarlamıştı ve tam rıhtımı terk edeceklerken Pandora Day'in azimle kalabalığı yarıp, az önce Kont'la ilgilenen görevliye yaklaştığını gördü. Elindeki açık mektubu, okusun diye görevliye uzattı ve adam, mektuba bir göz atınca, düşünceli şekilde sakalını sıvazladı. Sonra Pandora, adamı, ebeveynlerinin üzerinde oturduğu eşyalarının yanına götürdü. Kont Otto, hizmetlisini hamalla birlikte gönderip, hoşça kal

demek üzere Pandora'nın yanına yöneldi. Gemideyken birbirlerine söyledikleri son sözler, karaya ulaşınca da görüşecekleriydi. Pandora şu an toplumun içindeydi ve görüşmek için kalkıp Utica'ya –ki Kont Otto, küçük kız kardeşin, şehrin adını yüzünü ekşiterek söylemesini anımsadı– gitmektense, burada görüşmeleri, başka bir yerde gerçekleşecek görüşmeden çok daha uygun olacaktı. Pandora'nın yanına vardığında genç kız, gemide kaptanı tanıştırdığı gibi, anne babasına görevliyi tanıştırıyordu ve Bay ve Bayan Day, adamın elini sıkarken küçük bir sohbete hazırlanıyorlardı. "Size kardeşlerimi de tanıtmak isterim," derken, ailenin küçük bireyleri için sağına soluna bakındığını gördü. Tam da o anda Kont Otto, genç kızla göz göze geldi ve pratik bildiği Amerikalıların sosyal ortamlardaki aşırılıklarını andırır biçimde, abartılı bir jestle elini uzattı. Öte yanda ailenin büyükleri, Napolitenler gibi oyalanıp, gevezelik ediyorlardı.

Pandora, Vogelstein'ın abartılı hareketinden biraz şaşırmış olsa da kendisini hemen toparlayıp, "Hoşça kalın Kont Vogelstein," dedi. "Umarım ülkemizde harika zaman geçirir ve hoşnut kalırsınız."

Vogelstein, "Umarım siz de bir an önce işlemlerinizi tamamlarsınız," diye cevapladı ve az önceki davranışının ve söylediklerinin etkisiyle kendisini aptal gibi hissetti.

Genç kız, "Şu yazıştığım beyefendi hastay-

mış," diye araya girdi. "Ne kötü değil mi? Ama arkadaşı olan müfettişlerden birisine gerekli talimatları göndermiş ve sanırım fazla zaman kaybetmeyeceğiz. Bay Lansing, size Kont Vogelstein'ı tanıştırmama izin verin." Görevliye arkadaşını takdim ederken hasır şapkalı, pırlanta düğmelikli adam, genç Alman'ı sanki daha önce hiç görmemiş gibi elini sıktı. Vogelstien'ın yüreği bir an ağzına geldi ve Pandora'nın artık sevgilisi mi arkadaşı mı her kimse şu beyefendinin dostu olan görevliye, az önceki işlemlerin bitiminde, ucuz bir şekilde bahşiş teklif etmemiş olmaktan dolayı, şükretti.

Bay Lansing, "Şimdi hanımlarla ilgilenme zamanı," dedi Vogelstein'a kaçamak bir bakış atıp, açık vermemeye çalışarak.

Pandora gülümseyerek, "Bay Bellamy, onun için elinizden geleni yapacağınızı bildirmişti," dedi Bay Lansing'e. "Çok şeyimiz yok, sadece iki yıllığına gittik."

Bay Lansing hasır şapkasını, neredeyse burnuna değecek kadar eğdi ve olabildiğince güler yüzle, "Onun için yapıp, sizin için yapmayacağım bir şey yoktur," diye cevapladı. Nazik bir ayak hareketiyle, "Şunu bir açalım bakalım," diye sandıklardan birisini gösterdi.

"Anne baksana ne güzel. Sadece senin deniz malzemelerin var onda," dedi Pandora, elinde anahtarla sandığa doğru eğilirken.

"Onları miller görsün istemem doğrusu," diye mırıldandı Bayan Day.

Vogelstein herkesi Alman usulü selamladıktan sonra Pandora'ya da duyulur şekilde 'Hoşça kalın' dedi. Pandora da nezaketle cevapladı ama o an sandık ve kilidiyle uğraştığı için, dönüp bakamadı.

Bay Lansing, "Açılmıyorsa bir başkasını deneyelim," dedi iyi niyetle.

"Yok, yok bunu açalım! Hoşça kalın Bay Vogelstein. Umarım kusurumuza bakmamışsınızdır ve dilerim bizimle ilgili doğru hükümleriniz olur!"

Genç dostumuz, ailenin yanından ayrıldı, yoluna koyuldu ve limanı sınırlayan çitleri geçti. Orada, şaşkın suratlı İngiliz uşağıyla karşılaştı ve bir arabanın gelip gelmeyeceğini sorma ihtiyacı hissetti.

Adam, "Buralarda onlara haydut derler efendim," dedi ve "Şuradan şuraya, utanmadan otuz şilin isterler," diye ekledi.

Vogelstein bir an duraksayıp, "Alman asıllı bir arabacı bulamaz mıyız?" diye sordu.

"Tuttuğum arabacı zaten Alman olduğunu söylüyor," dedi adam ve böylece Kont Otto, Amerika'daki görevine, ata yurdundan gelen arabacıların tarife sorunuyla başlamış oldu.

2. BÖLÜM

Vogelstein, yeni görevinde geçirdiği ilk zamanlarda, kısmen Amerikan toplumunu gözlemlemek ve kısmen de Wahington'da etkinliklerden geri kalmanın hoş karşılanmaması sebebiyle, her nereye çağrıldıysa gitti. İki kış geçirdikten sonra, Amerikan toplumu hakkında hatırı sayılır miktarda bilgi toplamıştı. Ne var ki gelişinin üzerinden iki yıl geçmişken, nisan ayında Bayan Bonnycastle tarafından verilen geniş katılımlı partiye gidişi ki bu davet sezonun son ciddi etkinliği olarak bilinirdi, (kadının konuşkan ve sempatik tavrı nedeniyle) sadece görev icabı değildi. Oraya, hem davetleri Washington'dakilerin içinde en keyiflisi olan Bayan Bonnycastle'ı çok sevdiği için ve hem de gidilecek başka alternatif bir davet olmadığı için gidiyordu. Yapmasa, başka ne yapabileceğini bilmeyerek yaptığı bir sürü şey vardı burada. Ama bu durumda, bir alternatif var olsa dahi Bayan Bonnycastle'ın davetini tercih ederdi. Onun evinin en keyifli mekân olmadığını söyleyecek birisine, başka neresinin keyifli olduğu sorulsa, cevap veremezdi. İnsanların bu davetle ilgili tek

şikâyeti, böyle bir davetin kaldırabileceğinden çok daha fazla insan katıldığı için, mekânın fazlasıyla kalabalık olması yönünde olabilirdi. Sosyal takvimin sonuna doğru, Washington'ın baharı, cadde ve meydanlara hoş bir esinti katar (ki şehrin geniş caddeleri, insanı hayrete düşürecek bir düzenle birleşmektedir), insanlar pembe çiçeklerle kaplanan çimenlerin kenarlarındaki banklarda oturmak isterler ve kış boyu geri planda duran Bayan Bonnyacastle, doğadaki ve insanlardaki bu gevşemenin etkisiyle ihtiyatlı havasından kendisini biraz boşlar, havai bir hale bürünür, baharın estirdiği kavak yellerine kendisini kaptırır ve birilerini çekiştiren gazete kupürlerini, diplomatik tavırları, her şeyi ölçüp biçmeyi bir yana bırakır. Ama Kont Otto'nunn anlayışına göre Washington'daki hayat, bu çekiştirmelerin, insanların hatalarının, zaferlerinin üzerine kuruluydu ve kayıtsız kalınamazdı. İkâmetinin daha ilk günlerinde, Cumhuriyet'e ayak uydurmanın tek yolunun eski standartları yıkıp, yenilikleri takip etmek olacağını telkin etmişti kendisine. Kuramsal Töton, önyargılarının külleri arasında yürümekteydi.

Bayan Bonnycastle, insanları hangi kurallar çerçevesinde davet ettiğini ve bazılarının neden davet edilmediğini birkaç kez açıklamaya çabaladı ama genç dostumuz bu ayrımı zorlukla anlayabildi. Amerika'daki yaşam biçimi, toplumsal kurallar, hafifmeşreplik tuhaf geliyordu ama bu bile, Amerikalıların eleştiri konusu yaptığı şeylerin tu-

haflığı yanında hafif kalırdı. Washington'ın ileri gelenlerinin davranışlarını bir yere oturtamazken, Bayan Bonnycastle'ın buranın adabı muaşeretine dair açıklamaları imdadına yetişiyor ancak bu bile, bazı şeyleri anlamasına yetmiyordu. İyi ki, daha önce de belirttiğim şekilde, baharın getirdiği havayla ve davetlerine eğlenceli insanlar çağırması nedeniyle oldukça hoşgörülüydü. Kocası politikanın içinde değildi ama politika, adamın işlerinin fazlasıyla içindeydi; şehrin gözde çifti yurtseverlik konusunda başı çekiyorlardı; birçok tanıdıklarından farklı olarak Amerika'da yaşamanın çok doğru olduğunu düşünüyor hatta bu konuda bazen daha da ileri giderek, koyu bir şekilde bunun kaçınılmaz olduğunu savunuyorlardı. Hemen bütün Amerikalıların içinde taşıdığı, bu topraklara yabancı olarak gelmiş olmaktan kaynaklanan yorucu kalıtımı taşıyorlardı ama bir keresinde dışişleri bakanının eşiyle yapılan sohbette ağızlarından kaçırdıklarına göre, Avrupa'da geçirdikleri zaman çok daha beter olduğu için, yeni kıtaya göçmüş olmaktan hiç pişmanlık duymuyorlardı ve böylece uyum sürecini çok daha kolay atlatıp, ülkeyi sahiplenmişlerdi. Kimsenin bilmesini istemeyecekleri geçmişe dair izler de dâhil olmak üzere bütün sorunların üstesinden başarıyla gelmiş, Vogelstein'ın da tespit ettiği şekilde, ülkenin sonsuz kaynaklarına oranla yetersiz müteşebbis olmasının yarattığı, havadan para kazananlar takımının, önemli üyeleri haline gelmişlerdi. Havalar ılımaya başladığında evleri-

nin kapılarının her iki kanadını da, sırf hoşlarına gittiği için ve herhangi bir baskı hissetmeksizin, ardına kadar açarlardı. Alfred Bonnycastle, karısının koyduğu kuralların şaşmazlığı nedeniyle, kış boyu bunalırdı ve Washington sosyetesinin, kimi yönleriyle fazlasıyla muntazam olduğunu düşünürdü. Bir akşam, bütün davetliler ayrılıp sadece Alman sekreter kaldığında (bu eğlenceli çiftle geç saatlere kadar oturma adedi edinmişti) Bay Bonnycastle, "Hadi cesaret, biraz kabuğumuzdan sıyrılıp patavatsız olalım da eğlenip, dalgamızı geçmek için, başkanı çağıralım," demişti. Vogelstein, bir sene önce yaşadığı ve ilk duyduğunda ciddiye aldığı bu tecrübeyi –ki şimdi etkisinden kurtulmuş olsa da– hatırlıyor, o zaman ne çok afalladığını düşünüyordu.

Bu, Bayan Bonnyacastle'ın karnavalıydı ve bölümün başında andığım davete Başkan da çağrılmış, çağrılmakla kalmayıp, davete icabet niyetini de bildirmişti. Bunun, Alfred Bonnycastle'ın az önce bahsettiğim uygunsuz çağrısından çok farklı ve saygın bir davet edilme şekli olduğunu belirtmeliyim. Zaten Beyaz Saray'ın şimdi yeni bir maliki mevcuttu –eskisi yakın zamanda görevi bırakmıştı– ve Kont Otto şansına, Amerika'da geçirdiği ilk on sekiz ay içinde, bir seçim kampanyası, bir devir teslim töreni ve bir de tahsis süreci yaşamıştı. İlk zamanlarda, başkentteki davetlerde başkanın, olağanüstü bir davetli olarak algılanmadığını görüp duruma şaşırmış, Bay Bonnycastle'ın tuhaf

çağrısının izahını da ancak böyle bir yaklaşıma dayandırabilmişti. Şimdi halef olan Başkan'ın daha iyi ve saygın bir izlenim bırakacağı muhakkaktı.

Yasama dönemi sona ermişti ancak bunun Bayan Bonnycastle'ın davetine gölge düşürdüğünü söyleyemeyiz çünkü halkın temsilcileri, kongreye gösterdikleri ilgiden çok, bu davete rağbet etmişlerdi. Hepsi, hal ve tavırları ilgi ve müsamahayla takip edilen, ağızlarından çıkacak kelimeler kaçırılmasın diye gayret edilen bir senatörün etrafında öbeklenmişti. Genç dostumuz, dökümlü kıyafetler içinde dolaşan, genelde kel, yüzleri tarihi hukuk adamlarının heykelleri gibi kırışık, görünmez ailelerin bütün yükünü üstlenmiş fertleri gibi dolaşan bu insanları gözlemlemekten keyif alıyordu. Böyle pohpohlanmalarını yadırgıyordu ve aslında birçoğunun bakışlarında yalnızlık hâkimdi. Bir kanun hakkında ettikleri iki çift laf, toplum içindeki yegâne dayanaklarıydı. Beyaz Saray'dan gelen temsilciler daha azdı ve sefaret sekreterimiz, ilk zamanlarında, koridorlarda, merdivenlerde ayaküstü tanıştığı vekil ve temsilcileri karıştırır, bazen daha üst makamı beklettiği, bir başkasını konuk ettiği olurdu. Sonraları, bu temsilcilerin kendilerine has kasıntılı tavırları olduğunu ve bunu üzerlerinde elbise gibi taşıdıklarını fark etmişti. Şimdi zaten bu kafa karıştırıcı figürler, kısa nispetle daha az ortalıktaydı ve Bayan Bonnycastle'ın davetlerine daha seyrek iştirak ederlerdi. Böyle zamanlar Vogelstein'a, başkentin numaralanmış, düzen-

li, geniş sokakları gibi daha ferah, muğlâklıktan arınmış ve siyasi çalkantılardan uzak görünürdü. Kont Otto o akşam davetli herkesi, hemen herkesi tanıyordu. New York veya Boston'dan iş bitirmeye gelmiş birkaç yabancı da, Washington'ın sıcak tavrıyla derhal tanıştırıldı Kont'a. Dostluğun ön plana çıktığı, aynı kişilerle günde üç kere selamlaşmanız gereken ve bir yerdeki eksikliğiniz fark edilip dert edilen bir toplumdu burası.

"Üç yeni, genç hanım davetlimiz var," dedi Bayan Bonnycastle. "Hepsiyle tanışmalı, konuşmalısın."

Vogelstein gülümseyerek, "Hepsiyle aynı anda mı?" diye cevapladı ve kendisini üç güzel kadınla eşzamanlı konuşurken geçirdi aklından.

"Hayır, tabii ki. Hepsine ayrı zaman ayırmalı ve hepsinin ilgi alanlarına hitap etmelisin. Böylesi daha doğru olacaktır. Amerikan kızlarının kendileriyle özel olarak ilgilenilmesinden hoşlandıklarını keşfetmiş olmalısın. Avrupa'da ise basmakalıp sözler işi idare eder. Amerikan kızları başkalarına benzemez. Belli bir türün içinde özenle seçilmiş olanlarıdır. Ama bu akşam, en iyi kozunu Bayan Day için kullanmalısın."

"Bayan Day mi!" Vogelstein'ın gözleri fal taşı gibi açıldı. "Pandora'yı mı kastediyorsunuz?"

Bayan Bonnycastle, ilginç bir şeyler yakalamış olmanın keyfiyle, "Bütün dünyada onu arıyordun sanki! Demek onu çoktan tanıyorsun, hem de ilk adıyla hitap edecek kadar samimisin öyle mi,"

diye yokladı Vogelstein'ı.

"Hayır, onu tanımıyorum. Yani tam bir tanışma sayılmaz ve bugüne kadar da pek aklıma getirmiş değildim. Biz sadece Amerika'ya gelen gemide beraberdik. Hepsi bu."

"Amerikalı değil mi o halde?"

"Evet, Amerikalı. Utica'da, taşrada yaşıyor."

"Utica'da taşrada mı? O halde sanırım aynı genç kızdan bahsetmiyoruz, bu kış, güzelliği ve cazibesiyle New York'ta herkesin yoğun ilgisini çeken kişi değil senin tanıdığın demek ki."

"Ama şu isim," diye biraz tereddüt, biraz serzenişle, "bahsettiğiniz isim öyle kolay rastlanan cinsten değil. Belki de bir başkasıdır. Ama elaya çalan değişik gözleri yok mu, bir de zarif kartal burnu?"

"Buna cevap veremem çünkü ben de henüz görmedim. Bayan Steubon'la kalıyor. Sadece iki gün önce şehrimize gelmiş ve davete, Bayan Steubon'la birlikte gelecek. Sana anlattıklarımı, yanında bir kişinin daha gelip gelemeyeceğini sormak için bana yazdığında, Bayan Steubon'un notundan öğrendim ben de. Birazdan gelirler."

Vogelstein, gelecek kişinin son kez New York limanında gördüğü genç kız olmasını gönülden arzuladı ama göstergeler farklı bir kişi de olabileceğini işaret ettiği için, boş bir hayale kapılmak istemedi. Bay Lansing'in yanında bıraktığı kıpır kıpır kızın, Bayan Bonnycastle'ın tarif ettiği, bütün bir şehri büyüleyen kadına dönüşmüş olabile-

ceğine pek ihtimal vermedi.

Düşüncelerinden sıyrılıp, "Bayan Steubon'un sosyal statüsü nedir?" diye sordu. Öylesine ciddi ve edebi bir ifade tarzı vardı ki konuyla fazlasıyla ilgili olduğunu kestirmek hiç de zor değildi.

Onun tüm ciddiyetine rağmen Bayan Bonnycastle, soruyu küçük bir kahkahayla karşıladı. "Bilmediğime eminim! Sizinki ne?" Ve dönüp etrafındaki öteki konuklara, Vogelstein'ın sorusunu tekrarladı. Bayan Steubon'un sosyal statüsünü söyleyebilecek birisi var mıydı içlerinde? Bilmek isteyen Kont Vogelstein idi. Duygularını böyle ele vermiş olmaktan ötürü rahatsız oldu bir an. Bayan Bonnycastle ile tanışıklığı yeterli değil miydi ki. Her ne kadar farklı seviyeler olsa da, küçük düştüğünü hissetti. Aslında, ev sahibesine de söylediği gibi, zaten Amerika'ya geldikten sonra içine daldığı işler, Pandora'yı büsbütün unutmasına sebep olmuştu; Donau'daki kahramanı kadar etkileyici birçok şey yaşamıştı ama yine de onu tekrar görme, konuşma ihtimali, unuttu sandığı imgeyi, sanki daha dün görüşmüşler gibi zihnine tekrar sokmuştu; Bayan Bonnycastle'a tarif ettiği gözler sanki gözünün önündeydi ve ayrılırken bildirdiği şekilde, Amerika hakkında doğru hükümlere varması dileği, kulağında yankılandı. Amerika hakkında doğru hükümlere varmış mıydı? Karşılaşırlarsa bunu sorgulayacağı kesindi. Bunun bir çile olduğunu söylemek abartılı olur ama yine de Pandora Day'le yeniden karşılaşma fikri Kont

Otto'yu, bir yandan da endişelendiriyordu. Doğru tektir ama yine de bunu açıklama görevini üstlenmeyeceğim; bazı şeyler vardır ki felsefe tarihçileri dahi altından kalkamazlar.

Başka bir odaya geçti ve orada, beş dakika içinde, Bayan Bonnycastle'ın söz ettiği genç hanımlardan biriyle tanıştırıldı. Boston'dan gelen, Spielhagen romanlarına büyük yakınlık duyan, zeki bir kızdı bu. "Sever misiniz?" diye, biraz da ilgisizce sordu Vogelstein, bilimkurgudan pek hoşlanmadığı ve ancak uzun deniz yolculuklarında vakit geçsin diye okuduğu için. Düşünceli ve konuya yoğunlaşmış görünen genç hanım ise, bazılarını çok sevdiğini ama bazılarından da pek hoşlanmadığını ve beğeni sırasına göre numaralandırdığını, söyledi. Spielhagen derinlikli bir yazardır ve böyle bir külliyat zaman alırdı. Ama nihayetinde Vogelstein sorusuna cevap alamamıştı çünkü kızın, yazarı sevip sevmediğini öğrenememişti.

Takip eden sohbet konusunda ise kız, duygularından daha emin görünüyordu. Enine boyuna Washington'dan, şehir yaşamından, binalarından, insanlarından konuştular. Genç dostumuz, Washington'ın yarım yüzyıllık ihmalden sonra popüler hale geldiğinin ve birçok eğlenceli sohbete kaynaklık etiğinin farkında olacak kadar Amerika'da zaman geçirmişti. Bu sohbetler genelde, kış boyu kuzeydeki ticari şehirlerde bunalanların, baharda kendilerini güneye atmaları sonucu gerçekleşiyordu. Başta Bostonlılar olmak üzere

hemen hepsi, Washington'ın gelecek vaat ettiğini söylüyorlardı. Vogelstein, başlarda aynı fikirde değildi, niye böyle düşündüklerini kavrayamıyordu, bu ilginin nereden kaynaklandığını ve kıstaslarının ne olduğunu bilmiyordu. Ama şimdilerde, böyle bir tartışmada asla muhalefet etmeden, ayak uydurmuş görünüyordu. Burada Hegelci bir yaklaşım seziyordu ve Amerikan başkenti, gaddar bir şekilde mistik Werden ile özdeşleştiriliyordu. Ama bu akşam biraz yorgun hissediyor, yeni tanıdığı kişilerle uzun tartışmalara girmek istemiyor ve bu nedenle de Bayan Bonnycastle'ın, kendisini üç yeni bayanla tanıştıracağını söylemiş olmasından tedirginlik duyuyordu. Her yeni tanışmada aynı süreçler izleniyor, her biri için tekrarlanıyor ve Vogelstein, bu formalitelerden kaçamıyordu. Yeni tanıştığı, sağduyulu Bostonlı kızın yanından ayrıldıktan sonra Bayan Bonnyacastle'a görünmekten sakındı ve uzun zamandır tanıdığı eski dostların yanına gidip, daha az yorucu muhabbetlere katıldı.

Sonunda Başkan'ın davete katılmış olduğu ve yarım saattir evde bulunduğunu öğrenince, Washington'daki davetlerdeki konumunu, etrafındaki kalabalık öbeklerden kavramanız kolay olan şöhretli konuğu, aramaya koyuldu. Başkana saygılarını sunduğunda, karşılığında, gözlerinde hiçbir büyüklük taslaması belirmeyen başkan tarafından, sıcak bir tavırla elinin sıkılıp, "Sizi tanıdığıma memnun oldum," denmesi, cesaretini artırdı.

Kont Otto kendini, asil bir kişiyle muhatap olmuş gibi hissetti ve böyle anlarda hep olduğu gibi, liyakat sıraları geçti aklından. Derken davetin onur konuğunu gözden kaybetti. Evin girişine yakın çay odasına geçtiğini öğrendiği sırada kendisini, sofada bir bayan tarafından sohbet için alıkonulmuş halde buldu. Sofada masaların etrafında yiyen, içen, sohbet eden birkaç kişi daha vardı ve başkan, yanında bir kadınla, odanın uzak köşesinde inzivaya çekilmiş, kalabalıktan uzaklaşmış haldeydi. Başkan, olduğu yerde hafifçe kaykılmıştı ve her iki dirseğine kadar uzanan eldivenli elleri dikkat çekmekteydi. Rahat görünüyordu ve yanındaki kadının da endişesiz, rahat tavırlarından anlaşıldığı kadarıyla oldukça samimiydiler. Vogelstein biraz yaklaştığında, kadının sesi hiç de yabancı gelmedi. "Sakın unutmayın, bunu bir söz olarak alıyorum," dediğini duydu. Kırmızı, olağanüstü bir elbisesi vardı, ellerini göğsünde kavuşturmuştu ve gözleri başkana kilitliydi.

"Ah hanımefendi, bugün verdiğim ellinci söz olacak o halde."

Bu sözleri duyar duymaz Kont Otto, birkaç geri adım attı ve çay almak için oradaymış gibi, masaya yaklaştı. Başkan, bir hanımefendi ile sohbetteyken rahatsız etmek, sadece merhabalaşmak için dahi olsa, yakışık almazdı ve bu kuralı bozmak, sohbet edilen kadın Pandora Day'in ta kendisi iken, daha da imkânsız haldeydi. Genç dostumuz kadını, o, kendisini fark etmeden tanımıştı

ve böylesine güzelleşmişken, kör olsa bile tanırdı. Çevresine yaydığı müthiş bir enerji vardı ve kırmızı elbisesinin içinde adeta parlıyordu; elli milyon insanın yöneticisinden şahsi sözler alacak kadar özgüvenliydi. Eski yol arkadaşıyla karşılaşmak için ne tuhaf bir yer, diye ve peşi sıra, Amerika'da kimin ne hale varacağı kestirilemez, diye düşündü. Hemen konuşmak doğru olmaz, diye geçirdi aklından. Hakkında biraz daha fazla bilgi edinmek istiyordu ama işin güzel tarafı, hemen yanı başındaydı ve kafasını çevirse, hemen tekrar görebilirdi. Bayan Bonnycastle'ın bahsettiği, New York'ta el üstünde tutulan kişi, belli ki Pandora'ydı. Yüzü aynıydı ama geçen iki yılın etkisiyle, daha da güzel görünüyordu ve tutkulu burnu, işte tam karşısındaydı. Canı çekmese de bir fincan çay aldı kendisine. Gemide etrafında olan kişileri anımsadı bir an; anne babasını, şu sessiz sakin taşralıları, küçük kız kardeşini ve uzun komik şapkasıyla sigara odasında dolaşan erkek kardeşini. Bayan Dangerfield'ın tembihlerini –ve tabii kafasını karıştırmasını da– Bay Bellamy'nin mektubunu, gümrük görevlisi Bay Lansing ile tanıştırılmalarını ve Pandora'nın limanın hengâmesinde, gümrüğe eşyalarını beyan etmek için sağa sola koşturmasını hatırladı. Böyle bir ortamda bulunmadığı o günde de güzeldi şüphesiz ve Bay Bellamy'nin mektubunun amacı bu olsa gerekti. O beyefendiyle halen görüşüyor muydu acaba ve o beyefendi, o gün Pandora'yı karşılamasını engelleyen ve genç kızın limanda

yalnız başına koşturmasına ve belki de bir daha görüşmemelerine sebep olan hastalığından dolayı pişman olmuş muydu? Tüm bunlar Kont Otto'nun zihninde uçuşurken, bunları sorgulama hakkının olmadığı da geçti aklından. Çayını içti ve fincanını masaya koyarken Başkan'ın yanı başında, babacan bir tavırla, "Eve biraz daha geç gidersem, karım içeri almayacak," dediğini duydu.

"Neden onu da getirmediniz," diye sordu Pandora.

"Gezmelerden pek hoşlanmıyor. Üstüne üstlük Natchez'den kız kardeşi, Bayan Runkle geldi. Yani sizin anlayacağınız, bana eşlik etmemek için iyi bir bahane buldu."

"Ailesiyle ilgili, çok nazik bir kadın olmalı," dedi Pandora, sesini sağa sola duyuracak şekilde yükselterek.

"Bizim gibi bozulmuş değil henüz."

"Ziyaretinize gelip tanışmaktan gurur duyardım," dedi Pandora.

Akşam oturmasına çağırıcasına, "Çık gel bir gün. Akşamı da yemeğe kalırsın," dedi koca adam.

"Mutlaka bir gün uğrayacağım ve verdiğiniz sözü de size hatırlatacağım."

Başkan, "Pekâlâ, sözünü tutmak gibisi yoktur," dedikten sonra, "Şimdi dostlara iyi geceler deme zamanıdır," diyerek ayaklandı.

Pandora'nın eşliğinde ilerledi ve genç kadının önünde odadan ayrıldı. Ölçülü bir şekilde hareket ediyorlardı ve davetliler, elli milyonun yöneticisi-

ne yol verirken, hemen ardında ilerleyen hoş kadının da kimliğini merak ediyorlardı. Biraz daha ilerlediler ve ev sahibesiyle sahibi başkana, kapıya kadar eşlik ederken, iki bakan ve yüksek mahkemenin hâkimi, Pandora Day'in yanına gittiler. Vogelstein, bu sohbete katılıp katılmamak konusunda tereddüde düştü; eğer konuşacaklarsa bunun daha özel bir şekilde gerçekleşmesini dilerdi. Yine de zihnini kurcalamaya devam ediyordu ve Bayan Bonnycastle, başkanı uğurlamaktan döner dönmez yanına gidip, "Şu kız hakkında bana biraz daha fazlasını anlatın lütfen; karşımızda duran kırmızı elbiseli hoş kadından bahsediyorum," dedi.

"Güzeller güzeli Day, onu böyle çağırıyorlar galiba. Senin konuşmanı istediğim kız oydu işte."

Kont Otto, "Daha önceden tanıdım dediğim kişi olduğunu fark ettim. Ama burada çok değişmiş. Nasıl olduğunu bilemiyorum," dedi.

İfade şeklinde Bayan Bonnycastle'ı eğlendiren bir tını vardı. "Siz Avrupalılar, yapboz çözen oynayan gibisiniz. Çok şaşkın görünüyorsun."

"Böyle göründüğüm için üzgünüm, gizlemeye çalışıyorum ama beceremiyorum galiba. Aslında çok basitizdir. O zaman size çocukça bir şey sorayım. Ebeveynleri de cemiyet hayatına dâhiller mi?"

"Ebeveynleri cemiyet hayatında mı? Dalga geçiyorsun galiba. Hiç, ebeveyni cemiyet hayatında olan, kırmızı elbiseli, ihtiraslı bir burna sahip, hoş

ve başarılı bir kadın gördün mü daha önce?"

Sesinde tuhaf bir hüzünle, "Şu an tamamen yalnız o halde," dedi.

Bayan Bonnycastle, kahkahayla karşıladı bu tespiti.

"Çok hazin haldesin. Ne olduğunu gerçekten bilmiyor musun? Bildiğini sanıyordum."

"Öğrenmek istediğim aslında tam da bu."

"Yeni tip derken bunu kastediyordum. Bunun hakkında gazetelerde makaleler var. Bayan Steubon'dan onu buraya getirmesini istememin sebebi buydu."

"Yeni tip mi? Neymiş bu yeni tip Bayan Bonnycastle?" dedi, durumu savunurcasına, Amerika'daki herkesin, kendince yeni bir tip olduğunu düşünüyordu.

Kahkahası Vogelstein'ın sorusunu bastırmışken, şu az önce Vogelstein ile sohbet eden Bostonlı kız, hoşça kal demek üzerine yanlarına geldi. Örneğin, ev sahibesiyle davetlinin, bu şekilde vedalaşması, Amerikan tarzına göre fazla detaylı ve eski usül kabul edilebilirdi. Kont Otto biraz bekledi ve çevresi, son seçimlerde kabinede önemli bir görev üstlenen bir beyle birlikte biraz daha kalabalıklaşmış olan Pandora Day'e doğru yürüdü. Bayan Bonnycastle'a az önce, "Şimdi yalnız mı o halde," diye sorduğunu hatırladı ve şu anki durumuyla yalnızlığını zerre kadar bağdaştıramadı. Genç dostumuzun arzu ettiği şekilde yalnız değildi ama genç kadınla birkaç kelime konuşmak için

de sabırsızlanıyordu. Genç kadın onu, bir an bile tereddüt etmeden fark etti ve, "Sizi izliyordum. Gelip benimle konuşmayacak mısınız diye merak içindeydim," deyişine eşlik eden tatlı bir gülüşle karşıladı.

Yabancı bakanlardan birisi, "Bayan Day, şu adamı izliyormuş. Bizler de, ilgisi bizim üzerimizde zannediyorduk," diye söylendi.

"Şu ânı kastetmiyorum," dedi genç kadın, kimseyi kırmamak adına, "Başkanla konuştuğum zamandan bahsediyorum."

Bakan, her ne kadar en önemli konuk Başkan olsa da, durumun geçiştirilmesi için şu an burada bulunmayan kişinin kurban edilmiş olması karşısında bir kahkaha patlatıverdi. Bir diğeri ise Vogelstein'ı kıskandığını söyleyiverdi.

"Aslında Başkan'ı da dikkatle izliyordum," dedi Pandora. "İzlemek zorundaydım çünkü bana bir görevle ilgili söz vermekle meşguldü o an."

Yüksek Mahkemenin hâkimi, "İngiltere'dekine benzer bir görev olsa gerek," dedi ve "Hani orada en tepede bir hanım var ya, onun yerine. Bir bayan için güzel bir görev," diye ekledi.

Yabancı bakanlardan birisi, "Benim ülkeme gönderilmenizi isterdim ve ben de ânında istifayı basıp, peşinizden gelirdim," dedi.

Donau'nun kahramanı, "Belki ülkenizde sizinle görüşmem ve belki sadece buradasınız diye sizinle konuşuyorum," diye savunmaya geçti. "Nasıl bir görev olduğunu, ilan edildiğinde öğrenirsi-

niz. Ama şunu da belirtmeliyim, Kont Vogelstein ile her nerede olsa görüşür, konuşurdum." Biraz duraksadıktan sonra, "O buradaki herkesten daha eski bir dost ve güzel tarafı, onu zor zamanlarımda tanıdım," diye ekledi.

"Ah evet, okyanusta," diye gülümsedi genç adam. "Fırtınaların, kasırgaların ortasında!"

"Yok, bu kadar kötü değildi. Güzel bir yolculuktu ve fırtınaya yakalandığınızı hatırlamıyorum. Utica'da yaşadığım zamanlardan söz ediyorum. Orada bir fırtına, hoş bir değişiklik olarak görülür."

Kulağa hoş gelen laflar etmek çabasıyla, "Anne babanız ne kadar da sessiz sakindiler," diye araya girdi Kont Otto.

"Onları bir de karada görmeliydiniz. Utica'da çok daha hayat doludurlar. Ama artık ikâmetimiz orası değil. Hatırlarsınız, New York'a gelebilmek için çalışacağımı söylemiştim. Evet, çalıştım da, hem de çok yoğun. Sonuçta da taşındık."

Kont Otto ilgisini göstermek için, "Umarım sağlıkları yerindedir," diye sordu.

"Annem babam mı? İyi sayılırlar, zamanla daha da iyi olacaklar. Onlara zaman tanımalıyım. Büyük şehirde yeniler. Ya siz, hep Washington'da mıydınız? Umarım her şeyi umduğunuz gibi bulmuşsunuzdur."

"Aslına bakarsanız, halen alışamadığım şeyler de var."

"Bana uğrayın ve bakarsınız, kafanızda otur-

tamadığınız şeylerin çözümünde size yardımım dokunur. O zamanlar tanıdığınızdan çok farklıyım. Kendimi çok geliştirdim."

Eski kabineden bir bakan, "Bayan Day eskiden nasıldı ki?" diye sordu.

Kont Otto, "O zaman da şimdiki gibi muhteşemdi," diye cevapladı.

"İltifat ediyor. Ben ağzımı açmadım," diye araya girdi Pandora. "Ah, bakın Bayan Steubon, beni bir başka yere götürmek üzere geliyor. Sanırım Capitol yakınlarında bir edebiyat sohbeti. Washington'da her şeye vakit var. Bayan Steubon orada bir şiir okuyacak ama şimdi burada da okusa hoş olmaz mı?"

Bayan Steubon, hemen ayrılmazlarsa geç kalacaklarını söyledi ama Bayan Day'i çevreleyenlerin hepsinin, ayrılmadan önce genç kadına soracakları bir şeyler vardı ve onun da, giderayak herkese vereceği parlak cevapları hazırdı. Bu bile, genç kadının kendisini ne kadar geliştirdiğinin bir göstergesiydi. Küçük taşralıların kızı olduğu da göz önüne alındığında gerçekten göz kamaştırıcıydı. Genç kadın, soruları cevaplamakla meşgulken Vogelstein, sevgili Bayan Bonnycastle'dan, bütün çabalarına rağmen yarım yamalak cevap aldığı konuyu bir kez de Bayan Steubon'a sormak üzere ona doğru yaklaştı. Bir amiralin dul eşi olan, kuzguni siyah, dalgalı saçlı, hoş kadının birkaç kez evinde bulunmuş ve herkesin kadını çok sevdiğine şahit olmuştu. Birisinin onun hakkında, Hamlet'teki

kraliçeyi andırdığını söylediğini hatırlamıştı. Amiral için sinesinden kopan, lirik bir dille kaleme aldığı ve özellikle Güney'de beğeniyle karşılanan methiyeler kaleme almışlığı vardı. Fazlasıyla Washington havası solumuş bir kadındı ve genç dostumuzun, kadının sosyal statüsü hakkında Bayan Bonnycastle'ı sorgulamış olması oldukça yersiz bir davranıştı.

"Beni mazur görürseniz şayet," diye tereddütle yaklaşıp, "Genç hanımefendinin nasıl bir tip olduğu hakkında beni aydınlatabilir misiniz? Bayan Bonnycastle, yeni bir tip olduğunu söylüyor da," diye, olabildiğince kısık bir sesle sordu.

Bayan Steubon'un saydam gözleri bir an için, sefaret sekreterinin üzerinde asılı kaldı. Duyduğu sözleri, kendi zihninin alışkın olduğu ritme çevirmek gibi bir âdeti vardı. "Gerçekten de yeni diye bir şey olduğuna inanıyor musunuz," diye cevapladı ve "Ben biraz eski kafalıyımdır; biz Guneylilere has bir zayıflık," diye ekledi. Kadının başka zayıflıkları da gözlenebilirdi. "Yeni dediğimiz şeyler genelde, eskinin süslenmiş püslenmiş halleri olsa gerek. Eskinin de kendine has güzelliği yok mudur oysa? Şüpheniz varsa, eski zamanların halen can çekiştiği Guney'i ziyaret etmelisiniz."

Vogelstein, kadının kökenini vurgulayan telaffuz şekline, kelimenin hafifçe öne fırlayan dudaklarının arasından (en yakın haliyle), 'Guneey' diye çıkmasına şaşırdı. Ama şu anda bu ilginç telaffuz şeklinden ziyade, bir kadının aynı anda bu

kadar çok şey söyleyip, bu kadar az bilgi vermeyi nasıl becerebildiğini merak ediyordu. 'Guneey' ya da geçmiş hakkında bir şey sormamıştı ki. Baştan mı başlayacağım, diye endişe etti. Kadına bir kez daha, yarım saat kadar önce Bayan Bonnycastle'ın karşısındaki şaşkın ve çaresiz haliyle ve kadının sinesinde, rahmetli amiral halen nefes alıp veriyormuş hissiyle, baktı. "İsterseniz eski tip diyelim," dedi aniden. "Tek bilmek istediğim nasıl bir tip olduğu! Bunu öğrenmek," dedi biraz da sinirle, "Neredeyse imkânsız."

"Bunu gazetelerden öğrenebilirsiniz. Bunun hakkında makaleler var. Her şey hakkında yazıp çiziyorlar. Ama Bayan Day hakkında yazdıkları doğru değil. İlk ailelerden birisiydi onunki. İhtilal zamanını kastediyorum." Pandora, kulağına çalınanlarla dikkatini Bayan Steubon'a verdi tekrar. Gitmek için hazır olduğunu da bildirdi bir yandan. "Büyük büyükbaban İhtilale katılmamış mıydı?" diye sordu kadın. "Kont Vogelstein'a tam da şimdi ondan bahsediyordum."

Pandora, "Atalarımı neden soruşturuyorsunuz ki?" diye tersledi genç Alman'ı. "Öğrenmeye çalışıp da cevabını bulamadığınız soru bu muydu? Bayan Steubon, ağzını tutarsa da asla öğrenmeyeceksiniz."

Bayan Steubon başını sallayarak, "Biz Guneyliler için susmak, hiç de mesele değildir. Kanımızda miskinlik akar zaten. Üstüne üstlük şimdi, bugüne dönmeliyiz. Seni Penssylvania Bulvarının

sonuna götürecek kadar enerjim halen mevcut."

Pandora, Kont Otto'ya elini verirken, tekrar görüşüp görüşmeyeceklerini sordu. Kont, Washington'da insanların her halükarda karşılaştıklarını, görüşmeyi arzu ettiği takdirde, asla bekletmeyeceğini, bildirdi. İki hanımefendi ayrılmak üzere iken Bayan Steubon, Bayan Day ve Kont görüşmek isterlerse, bir dahaki Perşembe gününe düzenlediği pikniğin, bunun için iyi bir fırsat olacağını söyledi. Yirmi kadar hoşsohbet insanla buluşup, Mt.Vernon'dan Potomac'a kadar uzanan bir geziye gideceklerini ekledi. Kont, şayet Bayan Steubon, kendisini de hoşsohbet sınıfına dâhil ediyorsa, katılmaktan onur duyacağını bildirdi ve buluşma yeri ve saatini kararlaştırdılar.

Vogelstein, herkes davetten ayrıldığında da Bayan Bonnycastle'ın evinde kalmaya devam etti ve neden beklediğini açıkladı. İstirahata çekilmeden önce –ki sorusuna cevap almadan gözüne uyku girmeyecekti– Pandora Day'in temsil ettiği yeni tip hakkında, en azından kısa bir açıklama yapmasını rica etti.

Bayan Bonnycastle neşeyle, "Demek halen hangi tip olduğunu bulamadın!" dedi. "Bütün akşam neyle meşguldün? Siz Almanlar mükemmelsiniz ama senin bu konularda yeterince becerikli olmadığın kesin!"

Sonunda ona acıyıp, açıklamaya girişen Alfred Bonnycastle oldu; "Sevgili Vogelstein, o, büyük Amerikan devrimimizin dalından henüz koparıl-

mış, en taze meyvesi. Kendi kendine olgunlaşmış kızımız o!"

Kont Otto bir an bakakaldı. "Amerikan devriminin taze meyvesi mi? Evet, Bayan Steubon, büyük büyükbabasının, " derken cümlesinin gerisi, Bayan Bonnycastle'ın neşeli kahkahaları arasında kayboldu. Şimdi susup, ev sahibesinin şu, 'kendi kendine olgunlaşan kız' meselesine bir açıklık getirmesini bekledi.

"Otur da bunun hakkında konuşalım," dedi Bayan Bonnycastle. "Davetlerden sonra böyle, onu bunu çekiştirmeye bayılırım. Sigara da içebilirsin istersen ve Alfred de bir pencere daha açar. Kendi kendine olgunlaşmanın, yeni bir kavram olduğunu söylemeliyim. Ama bütünüyle kendi başına da gerçekleşmiyor. Elbirliğiyle beceriyoruz bunu, hep birlikte ona yardımcı oluyoruz."

"Ama sadece olgunlaştıktan sonra," diye gülerek araya girdi Alfred Bonnycastle. "Pandora neden bu kadar ilgini çekiyor Vogelstein? Onunla ne zamandan beri ilgilisin?"

Misafir, bütün hikâyenin, okyanusu geçerken gemide rastlaşmalarına dayandığını söyledi ama konunun detayına girmesinin yani, gemide aslında ne kadar az görüştüklerine, Bayan Dangerfield'ın tembihlerine, yolculuk boyunca genç kızı gözlemlediğinden bahsetmenin uygunsuz olacağını düşündü. Orada, Washington gecelerinin ılık sessizliğinde –ki dünyanın hiçbir yerinde geceler daha sessiz değildir– açık pencerelerden süzülen,

baharın yeşerttiği bitkilerin hoş kokusunu duyumsayarak ve Bayan Steubon'un 'Guneyinde' de doğanın canlandığını düşünerek, yarım saatten fazla kaldı. Ayrılmadan önce, kendi kendine olgunlaşan kız hakkında bir sürü şey duymuştu önüne serilen tabloda, onu çokça etkileyen bir şey vardı. Böyle bir oluşum şüphesiz, ancak Amerika'da gerçekleşebilirdi, Amerikan yaşam tarzı genç kızı şekillendirmişti. Hızlı değildi, köle değildi, ham değildi, burnu büyük değildi ve atıldığı maceraya ve geçirdiği değişimlere dair kalıntılar yoktu üzerinde. Kesinlikle çok başarılıydı ve başarısı büsbütün kişiseldi. Dünya nimetleri ona altın kaşıkla sunulmamış, o kendi dürüst çabasıyla elde etmişti her şeyi. Onun geldiği noktayı, şaşmaz bir şekilde daha iyi anlamak için ebeveynlerine bakmak gerekir. Onun hikâyesini tamamlayan, ne kadar sıradan bir hayattan geldiğini gösteren unsur, ebeveynleridir. Onlara kıyasla çok temel farklılıkları vardı. Alt tabakadan, tamamen kendi çabasıyla ve kişilik özellikleriyle sıyrılmış, aslını inkâr etmese de, onları gölgede bırakmıştı. Bazen, nereden geldiğini gösteren kabarcıklar gibi zihninde beliriyor, Alfred Bonnycastle'ın da dediği gibi, göz hapsinde tutuyor, kendi önlemleri çerçevesinde yaşamalarını sağlıyor, çok kısa anlarda, önceden planlanmış şekillerde, akrabalarıyla ne kadar ilgili olduğu anlaşılacak kadar, toplumla temas etmelerine ses çıkarmasa da topluma karışmalarına asla izin vermiyordu. Hep vakur, mesafeli ve saygı duyulacak

derecede ketumdular. Genç kız, asla gururunu incitecek şekilde kibarlık taslamaz ama elde edeceği şey gerektirirse, kibarlığın en görkemli haline bürünürdü. Kimseye yaltaklanmaz, kendisini küçük düşürmez ama gerek gördüğü kişileri mutlaka etki alanına çekmeyi başarırdı. Dolayısıyla bu şekilde kendisine yer edinmesi ancak, her türlü kıyas ve kıstastan yoksun Amerika'da mümkün olabilirdi. Bu ilginç kişiliğin doğal tarihi, konuya sonsuz ilgi duyan, duyduklarından hoşnut halde, Batı dünyasının taze havasını solumaktaki yabancının ayakları altına dökülmüştü ve büyük Cumhuriyet'te gerçekleşen bu sohbetin, eski dünyada kem küm edilen kibarlık budalası söylemler yerine, özlemini çektiği psikolojik derinliği olan bir sohbet olduğunu söyleyebilirdi. Bu sohbette kendi kendine olgunlaşan genç kız hakkında, daha önce şahit olduğu bir durumu tekrar duymuştu. Okumaktan çok hoşlanıyor, katıldığı davetlerde mutlaka sözü edebiyata getiriyor, iyi kötü bildiklerinden bahsetmek istiyordu. Vogelstein, genç kadının bu kadar derin bilgi sahibi olabileceğini tahmin etmemişti ama Alfred Bonnycastle, kızla bu konuda bir tartışmaya girmeye cesaret edemeyeceğini özellikle vurguladı. Ona göre böyle azimli gençler, bir şekilde mutlaka Avrupa'yı görüyor, kültürlerini geliştiriyorlardı. Orada edindikleri bilgilerle, hep girdikleri evlerine başka bir tavırla girmeye başlıyorlardı. Yine de eklemek gerekir ki batı yarımkürede Avrupa'nın kıymeti gün geçtikçe azalıyordu.

Pandora Day'e gelecek olursak, Avrupa gezisi sırasında kültürünü artırmış, kitaplarda okuduklarını ve ailesinin sürüldüğü yerleri kendi gözüyle görmüştü. Limanda, Bay Lansing'in yanındaki halinden sonra kat ettiği mesafe, Amerika'nın geneline kıyasla, olağanüstüydü ve bu gelişim için tüm zekâsını kullanmıştı. Utica'yı terk ederken başladığı savaşı, kesinlikle kazanmıştı.

Kont Otto, ertesi gün evine uğradığında Bayan Steubon'un hizmetlisinden, hanımefendilerin Başkent'te kısa bir gezintiye çıktıklarını öğrendi. Pandora, bazı önemli yerleri görmemişti ve Kont Otto, dün akşam bu geziden haberdar olmadığı için ki öyle olsa gezide rehberlik etmeyi önerirdi, hayıflandı. Bayan Steubon'un kapısında uğradığı hayal kırıklığını hemen üstünden savıp, şöyle güzel bir yürüyüş yapma isteğine dönüşmesindeki bağlantıyı kaçıracağınızı zannetmiyorum. Pennsylvania Bulvarı'na doğru yöneldi. Kocaman sıralı sütunların üzerinde devasa kubbesi olan beyaz binanın yanına geldiğinde, yürüyüşünden oldukça keyif alır hale gelmişti. Büyük mermer basamaklardan yukarı çıkarken, neden orada olduğunu sorgulayıp, duraksadı. Neden orada olduğunun yüzeysel sebebi çok belirgindi ama işin arka yüzünde Prens Bismark'ın elçisinin dürtülerini biçimlendiren bir gerçek sebep daha vardı. Yüzeysel sebep, Bayan Steubon'un genç misafirini ilk önce –biraz fal bakmaya benziyordu bu ihtimal am – yönetim binasının beyaz mermer duvarlarını hoş

kılan ikindi vaktinin ılık güneşinde buraya getirme ihtimaliydi. Beyaz Saray görkemli bir binaydı ama ihtişamını ortaya sermek için yine de ışık oyunlarına ihtiyaç duyuyordu. Vogelstein'ın Pandora Day'le ilgili merakı, Bayan Bonnycastle'ın salonunda çizilen portreden sonra daha da kabarmıştı. Genç kadının kendisine de ilgi duymakla birlikte bir o kadar merak ettiği konu, şimdiye kadar farkına varmadığı şekilde, bir genç kadının kendisini nasıl bu kadar iyi, hatta başka kelimelerle ifade etmek gerekirse, nasıl olup da bu kadar artistik ve tepeden tırnağa dönüştürebildiğiydi. Kubbeli binanın etrafında on dakika dolaşıp, kabartmalara, alt katta bulunan tarihi dokümantere, Amerikan tarzını yansıtan heykellere üstünkörü bakındıktan sonra, hesabının doğru olduğunu, karşıdan iki hoş hanımefendinin, yanlarında bir rehber eşliğinde yaklaştığını görünce, anladı. Sanki öylesine rastlaşmışlar gibi gidip, iki hanımı selamladı. Bu tesadüf her ikisi tarafından da hoşnutlukla karşılandı ve Kont Otto daha sonra, devasa binanın kasvetli dolambaçları, yasama ve yargı organlarının büyük salonları boyunca, hanımefendilere eşlik etti. Mekânın abartılı, zarafetten yoksun bir yer olduğunu düşünüyor bir yandan da kendi kendisine, burada bulunmakla nasıl bir oyun oynadığını sorguluyordu. Alt katlardaki ruhsuz koridorların eski, vefat etmiş, üst düzey meclis üyelerinin asık suratlı portreleriyle kaplı duvarları rahatsız ediciydi. Bir şakanın içinde yer almak

için çok ciddi, cennette yer almak için çok komik görünüyorlardı. Ama Pandora oldukça ilgiliydi; Beyaz Saray'ın, ufak tefek kusurları olsa da, gördükleri arasında en etkileyici bina olduğunu düşünüyordu. Vogelstein'ın gördüğü kadarıyla, dikkatli bir turist gibi tarihi resimleri inceliyor, farklı eyaletlerden saygın kişilerin, bir dükkândaymış gibi numaralandırılmış farklı ebatlarda ki heykellerine bakıyor, kendisini geliştirmeye çalışıyordu. Rehberden kendisine, oturum salonundaki New York senatörlerine ait kotlukları göstermesini istedi. Gösterilen koltuklardan birisine (yanlışlıkla bir sıra ileriye, bir başka eyalete ait koltuğa oturmuştu) oturdu ve Bayan Steubon, o koltuğun, kendi memleketinden korkunç, ihtiyar bir bunağa ait olduğunu söyledi.

Geçirdikleri bir saatin sonunda Vogelstein, genç kadının kendisini nasıl olup da bu kadar geliştirebilmiş olduğunu anladı. Daha sonra Beyaz Saray'ın etkileyici terasına çıktılar ve kendilerini -en çok da Pandora- Potomac'in günbatımı ışıltısına, Virginia'nın hoş tepelerinin, Arlington'un alınlığının ve daha da ileride uzanan kırların seyrine bıraktılar. Pandora, Komt Otto'ya, hiç Atina'da bulunup bulunmadığın sordu ve genç dostumuzun oraya birçok kez gittiğini öğrenince, bulundukları noktadaki manzaranın ona da, Akropolis'ten görünen manzarayı anımsatıp anımsatmadığını bilmek istedi. Vogelstein, bu sorunun cevabını bir dahaki buluşmada vereceğini söyledi ki soru vesi-

lesiyle yeni bir görüşme ayarlamış olmaktan dolayı hoşnuttu. Böylelikle ertesi gün, Bayan Steubon'un pikniğine daha üç gün olduğu için, yine görüştüler. Pandora'yı bir dahaki gün yine görüşmeye çağırdı ve akşamları da Washington dünyasının davetlerinde rastlaştılar. Bayan Dangerfield'ın tembihlerini ve –uzun zamandır aklına kazıdığı– kendi kendisine telkinlerini unutmaya yüz tutmuştu. Aşkın pençesine mi düşmüştü? Bazı Alman arkadaşları gibi, asil kanını, Amerikan kızının sunağına dökmek, yemininden dönmek üzere miydi? Durumu zihninde tarttığında kendince tedbirlerini aldığına ve tehlikede olmadığına karar verdi. Her ne kadar kendisini bu kadar geliştirmiş bir genç kadın, müstakbel kocasının başarısına büyük katkı sağlayabilecek olsa da, bir diplomatın başarısının bütünüyle kendi melekelerine dayanıyor olması gerektiğini ve karısı tarafından belli noktalara taşınmış birisi izlenimi vermek istemeyeceğini düşündü. Bir kadın tarafından yüceltilecekse ve bu bir şekilde alınyazısı ise de böyle bir kadının, birkaç akşam önce Başkan'la konuştuğu gibi İmparator ile de konuşmaya cesareti olan birisi olmalı. Ailesiyle ilişkisini kesmesini istese kabul eder miydi yoksa içinden çıktığı ev halkıyla şimdiki suni ilişkisini devam ettirmek mi isterdi? Belki de böyle uzakta, kenarda kıyıda olmaları bir avantajdı ve tamamen kopmayı gerektirmezdi. Bunları kendi emniyeti için ya da belki de kendini emniyete almak için kendi kendine soruyor, zihninde sorguluyordu.

Gelenekler uyarınca uzun sürecek Mt.Vernon gezisinde Kont'u bir hayli sıkıştırdılar. Bayan Steubon'un yol arkadaşları, gezinin özel davetlisine zaten oldukça küçük ve basık görünen vapurun güvertesinde sağa sola yayılmışlar, her yanı işgal etmişlerdi. Kont Otto yine de etrafta seyredilecek hoş manzaralar olduğunu düşünürken bir yandan da, genç kızla yapılan önceki uzun yolculukta, Kuzey Alman Denizyolları gemisinin güvertesinde daha fazla vakit geçirmemiş olmanın, kaçırılmış bir fırsat olduğunu fark etti. İkisi şimdi, Pandora'ya göre eski Virginia'yı temsil eden Alexandria'yı seyrediyorlardı. Vogelstein'a çok eskiden, iç savaş sırasında hep bu adların kulağına çalındığını söyledi. Küçük bir kız olarak o yaşlarda anılan bütün isimleri hatırlıyordu. Bu tarihi manzara, eski günleri hatırlamasına, hüzünlü geçmişinin gözünün önünden akmasına sebep oluyordu. Alexandria'yı, bir tepenin yamacındaki küçük, daracık sokaklarıyla, tuğladan örülmüş derme çatma evleriyle ve artık tüccarların uğramadığı baraka dükkânlarıyla hatırladı. Aşağılara doğru şehrin denizle buluştuğu yerdeki yıkık dökük iskelelerde zencilerin serinlemek için ayaklarını sallandırdıkları, sıcak, nemli ve uyuşuk bir şehirdi. Pandora, gürgen ve kayın ağaçlarıyla kaplı dik yamaçları önlerine serilen Mt.Vernon'dan, başkentten daha çok etkilendi ve vapurdan inip yerleşecekleri kır evine vardıklarında, sevinç içinde her odayı tek tek dolaştı. Her odadan çıktığında coşkuyla, böyle

dolaşmanın hakkı olduğunu söylüyor, bir yandan da çok beğendiği ve dünya üzerindeki en güzel konuma sahip olduğunu düşündüğü eve hayranlığını dile getirip, burasını neden Başkan'ın yazlık konutu yapmadıklarını sorguluyordu. Yol arkadaşları buraları daha önce bildikleri için, iyi vakit geçireceklerini düşündükleri kişilerle kırlarda dolaşmaya girişirken, Vogelstein, mekân hakkındaki kişisel bilgisini, gezinin en meraklı yolcusuna sunmaya hazırlanıyordu. Öğlen yemeğine kadar bir saatleri daha vardı ve bu arada genç dostumuz, en çok birlikte olmak istediği kişiyle birlikte geziniyordu. Vapurdayken Potomac'in havası biraz çarpmış olsa da şimdi önlerinde uzanan geniş kırlıkta, salkım söğüt ağaçlarının yanında, yanı başlarında akan nehrin verdiği huzurla günleri güzel geçiyor, manzara iyi hissetmelerini sağlıyor ve huzur veriyordu.

Kont Otto ancak, ayağına fırsat gelirse, nadiren espri yapardı ve şu an, eğlenceli tarafını sergilemek için bir imkân vardı önünde. Genç kadına beyaz sarayın, çalakalem boyasıyla, hayalet evleri veya üzerine sıva sürülmüş devasa bir çadırı andırdığını söylediğinde Pandora altta kalmayarak, Almanya'da, yanlarında sadece porselen bacaları ya da kuş yuvaları bulunan çok sade saraylar gördüğünü ve Washington'ın bunlara kıyasla çok konforlu göründüğünü söyledi. Bu söyleşinin Kont Otto açısından özeti, kendi durumu, askıda kalmışlığıydı. Kendi payına düşen askıda kalmaktı

çünkü kendi hayatını gösteren bir cazibenin etkisi altındaydı ve hassasiyeti kendi kontrolünde değildi. Onu böyle askıda bırakan, durumun bir saat içinde tersine dönebilme ihtimali ve şu anda olduklarından tamamen farklı algılanmaları ihtimaliydi; ve tabii kalbi, bir saat sonraki durumun ne olacağı merakıyla her zamankinden daha hızlı atıyordu. Hoş bir nisan gününde onu, Amerikan kızlarıyla pikniğe sürükleyen neydi ki? Bu kızlar bir Prusyalı ile evlenmekten mutlu olur muydu? Ve en nihayetinde, Kayzer ile de konuşmaya cesaretleri var mıydı? Onlardan birisiyle evlenecek olursa bazı konularda dersler vermesi gerekebilirdi.

Evin etrafındaki gezintilerinde çok zaman, vapurla beraber geldikleri arkadaşlarının ayaküstü sohbetlerine maruz kaldılar ve bu durum baş başa kalmalarına engel oldu. Neyse ki genelde, işini küçük gösterilerle süsleyen, hoş, kabasakallı, tuhaf emrivaki bir ses tonuyla konuşan ama bu ses sayesinde anlattıklarını dinletmesini beceren, ilgiyi üzerinde toplayan ve bu ilgiyi büyülü bir havayla, o an gösterdiği manzara, kalıntı, ören yerine yönlendiren resmi rehberin etrafında oluyorlardı. Adam, bir azize ait mezarın başında olsalar bile grubun dikkatini üzerinde toplamak için, şarkıya başlar gibi sesini yükseltiyordu. Yaptığı, kutsal mekânda yapılan bir ağıt gibi de algılanabilirdi ve Vogelstein Pandora'ya, adamın iyi birisi olduğunu ama bazen de fazla senli benli davrandığını söyledi. Genç kadın, eğlenceli bir şey duyduğunda

yüzünde beliren ışıkla, "Washington'da çok başarılı olur bu tavrıyla," dedi. Bir an kadına baktı ve tarihte acı çeken kahramanları da hatırlayarak, biraz da alaycı gülümsedi. "Pek inanmamış gözüküyorsun," dedi Pandora. "Siz Almanlar önemli kişileri hep gözünüzde büyütürsünüz," diye ekledi. Washington genç kadının, oldukça coşkulu ve özgür bu tavrından hoşnut olurdu muhtemelen. Kabasakallı adamın, küçük topluluğun dikkatini usta bir tavırla yaşlı bir kadının ağıt yaktığı bir mezar taşına yöneltip, buranın Washington'ın istirahatgâhı olduğuna inandırmasıyla, ideal bir 'Amerikan tapınaklarından sorumlu bakan' olabileceğini düşündü. Bu mezar taşı meraklı kişilerin gözlemi altındayken bizim çiftimiz, evin çift kanatlı bir pencereyle verandasına açılan manzarayı, akıp giden nehri, ilk göçerler tarafından oluşturulmuş eski yüzyılın izlerini taşıyan bahçeyi ayaklarının altına seren, hoş terasında vakit geçiriyorlardı. Burada yarım saatten fazla zaman geçirdiler ve Vogelstein, etkisi altında olmadığına kendini ikna edemediği genç kadınla özel bir sohbet başlatmak için iyi bir zaman olduğunu düşündü. Bu konuşmayı kelimesi kelimesine aktarmam gereksiz ve imkânsız ama konuşmanın birdenbire, terasın korkuluğuna yaslanmışlarken ve uzaktan da olsa kabasakallı rehberin gür sesi kulaklarına çalınırken, Kont Otto'nun, Atlantik'i geçerken neden daha fazla sohbet etmediklerini anlamadığını söylemesiyle başladı.

"Pekâlâ, senin yapamadıklarını ben yaparım," dedi Pandora. "Sen benimle konuşmuş olsaydın derhal cevaplardın. Zaten gemide de ilk konuşan bendim."

"Evet, bunu hatırlıyorum," derken bir yandan da bu konulardaki beceriksizliğini anımsadı.

"Bayan Dangerfield'ı çok fazla dinliyordun."

Şaşırmış gibi, "Bayan Dangerfield mı?" dedi.

"Hani şu, hep yanında oturduğun kadın; sana benimle pek konuşmamamı tembihlemişti. Onu New York'ta görüyorum arada sırada. Şimdi kendisi benimle konuşmakta, görüşmekte sakınca görmüyor. Oysa o zaman sana, benimle bir ilişki içinde olmamanı tavsiye etmişti."

Kont Otto, yüzü kızararak, "Ah, böyle korkunç şeyleri nasıl dile getirebiliyorsun," dedi.

"Bunu inkâr edemeyeceğini biliyorsun. Ailemden pek hoşlanmamıştın. Aslında tanısan hoş insanlar olduğunu görürdün. Evde onlarla geçirdiğim zamandan daha iyisi yoktur," diye sadakatle bahsetti ailesinden genç kadın. "Ama ne önemi var ki? Ailem şimdi New York'a alıştı ve mutlular. Bayan Dangerfield terbiyesiz sefil bir kadın. Kışın utanmadan, beni tekrar arayacaktır."

Yüzündeki utanç kırmızısı halen dururken, "Tanıdığım hiçbir kadına benzemiyorsun, seni anlayamıyorum," dedi zavallı Vogelstein.

"Beni muhtemelen, asla anlayamayacaksın; zaten anlasan da bu neyi değiştirir ki?"

Neyi değiştireceğini anlatmaya çalıştı ama bu-

rada, nasıl anlattığından uzun uzun bahsedecek değilim. Çünkü Alman mantığı, bir şeyi anlatırken, anlattığı şeyi genelde basite indirgemez ve daha karmaşık hale getirir. Pandora da, Vogelstein'dan duyduklarıyla önce şaşırdı sonra eğlenmeye başladı. Ama sanırım sonraları biraz korktu ki aniden, öğlen atıştırmasının hazır olduğunu ve Bayan Steubon'a katılmaları gerektiğini bildirdi. Evden ayrıldıklarında Vogelstein, bilerek yavaş yürüdü çünkü içini, onu kaybetmek üzere olduğuna dair bir ıstırap kaplamıştı.

"Dönüşte Washington'da uzun kalacak mısın?" diye sordu umutla.

"Beklediğim haberler var, ne kadar kalacağım biraz da buna bağlı."

Beklediği haberlerden –hem de önemli haberler– bahsetmesi, genç kadının bir kariyer peşinde olduğunu, buna bağımlı olarak aktif ve bağımsız olmak isteyeceğini ve bundan vazgeçmesini umamayacağını düşündürdü. Daha önce böyle bir kadın görmediği kesindi. Beklediği haberler belki de şu, Başkan'dan ricacı olduğu konuya dairdi ve Başkan orada, Bonnycastle'larla konuşması esnasında kafasını toparlayamadığı için, muhtemelen kesin bir yanıt vermemişti. Duydukları cesaret kırıcı ve yolundan caydırıcıydı; yine de heyecanını yitirmeksizin, Washington'da biraz daha kalacağına göre, arada sırada görüşmek isteyip istemediğini, sordu.

"Dilediğin kadar ve muhakkak hoşuma gider;

ama sonsuza değin görüşeceğimize söz veremem!"

"Beni üzmek mi istiyorsun," dedi Kont Otto.

Genç kadın, bir açıklama yapma ihtiyacını hissederek, "Demek istediğim aileme de vakit ayırmam gerektiği," dedi.

"Onları tekrar görmekten mutluluk duyarım."

Ateşi körükleyerek, "Daha önce hiç görmediğin aile bireylerim de var," dedi.

Vogelstein, öğleden sonra vapurla Washington'a dönüş yolunda önemli bir uyarı aldı. Söz konusu uyarı, tuhaf şekilde ve ikinci kez yine, kendisiyle sıkı fıkı olan Bayan Bonnycastle'dan işgüzar bir tavırla ve Pandora Day hakkında geldi.

Sonsuz neşe sahibi kadın, bu sefer biraz daha ciddi bir tavırla, "Dün akşam, kendi kendini geliştirmiş genç kızımız hakkında sana söylemeyi unuttuğumuz bir şey var," dedi. "Ona bütün ilgini vermen pek de doğru olmayacaktır çünkü bir yerlerde, geçmişinden ayakbağı olacak birileri vardır hep."

Ne dediğini anlamak ister gibi baktı ama yine de gülümseyerek, "Söylediğinizi daha iyi anlayabilmek için ki buna gerçekten ihtiyacım var, ayakbağından tam olarak neyi kastediyorsunuz?" diye sordu.

"Demem o ki yaşamındaki bir önceki safhadan geride bıraktığı bir adam vardır hep."

"Önceki safha mı?"

"Kendini geliştirmeden önceki dönemlerden bahsediyorum, yeteneklerinden habersiz olduğu

zamanlardan. Utica'dan birileri diyelim. Genelde geride bekliyordur, muhtemelen bir dükkânda. Çok uzun süren bir ilişkidir."

Kont Otto, biraz da anlamazdan gelerek, "Eski bir nişanlı mı demek istiyorsunuz, günün birinde karşısına çıkacak?" diye sordu.

"Alman usullerinden ya da ortaya dökülecek bir üşütükten bahsetmiyorum. Tamamen Amerikan tarzı, ergenlik çağlarında yaşanmış bir ilişkiyi ve günün birinde elini kolunu sallayarak ortaya çıkacak birilerini kastediyorum."

Vogelstein, diplomatlığının da etkisiyle, bu genellemeden tatminkâr bir sonuç çıkarmaması gerektiğini düşündü. Üstelik gerçekten endişe edecek bir durum olsa, Bonnycastle'ın konuyu, her zaman olduğu gibi laubali bir şekilde ele almayacağını, ciddi bir tavırla yaklaşacağını düşündü ama emin de olamadı. En nihayetinde her şeyi, iyi niyetle ele almaktansa gülüp geçilecek, dedikodusu yapılacak bir şey olarak gören bir kadın söz konusuydu. "Anlıyorum, kendi kendine olgunlaşan kızın da bir geçmişi var elbette. Ve şu dükkânda oturup bekleyen genç adam da -Uticalı olan- onun geçmişinin bir parçası."

"Tam da gerektiği gibi ifade ettin," dedi Bayan Bonnycastle. "Ben daha güzel ifade edemezdim."

"Ama aynen bu genç kadının değişmesi gibi, bugününü ve geleceğini düşünecek olursak, her şey değişecektir. Amerika'da nasıl dersiniz? Geçmişini savuracaktır."

"Tam da öyle diyemeyiz!" diye söylendi Bayan Bonnycastle. Biraz da şüpheyle, "Senin umduğun gibi bir şey yapacağı yok. Ona bağlanmış durumda; ya da en azından biz öyle olmasını bekliyoruz," diye ekledi. "Daha önce söylediğim gibi, bu ele aldığımız yeni bir tip. Bütünüyle anlayacak kadar üstünde çalıştığımızı söyleyemem."

Vogelstein, telaşlı olduğu zamanlarda hep yaptığı gibi, fark edilebilir şekilde ağır Alman aksanıyla, "Umarım ona gerçekten bağlanmıştır," diye fikrini belirtti.

Gezinin geri kalan kısmında oldukça huzursuzdu. Vapurda piknikçilerle ayaküstü sohbetler edip, dolanıp durdu. Washington'a yaklaşmışken ve Beyaz Saray'ın kocaman bir kartopunu andıran kubbesi, iyiden iyiye görünürken kendisini, Bayan Steubon'un yanında buldu. Onun daveti sayesinde burada bulunmasına rağmen gezi boyunca kadına karşı ihmalkâr davrandığını düşünüp ihmalini, saygılı davranarak gidermeye çalıştı. Ama ev sahibesine güzel sözler söylemeye davranmışken ağzından çıka çıka, Bayan Day'in nişanlı olup olmadığı konusunda bilgi sahibi olup olmadığı, sorusu çıktı.

Bayan Steubon Güneyli gözleriyle, karşısındaki romantik adama şefkatle baktı. "Benim bilgim mi? Ah, tabii ki biliyorum! Ve sizin de bildiğinizi sanıyordum. Nişanlı olduğunu bilmiyor muydunuz yoksa? Hem de on altısından beri."

Kont Otto, Beyaz Saray'ın kubbesine bakarak,

"Şu Uticalı beyefendiyle mi?" diye sordu.

"Evet, hemşerilerinden biriyle. Yakında görüşmeyi umuyorlar."

Vogelstein, kariyeri açısından da doğrusunun böyle olacağını düşünerek, kararlı bir şekilde, "Bunu duyduğuma çok memnun oldum," dedi. "Evlenecek mi o adamla?"

"İnsanlar birbirlerine neden âşık olurlar ki? Sanırım işleri yoluna koyduklarında evlenecekler. Genç adam, keşke Guneyli olsaydı!"

Merakını yenemeyerek, "İyi ama sizin söylediğinize göre bunca sene bekleyip, neden bu ilişkiyi bir sonuca erdirmediler?" diye sordu.

"Pandora önceleri çok gençti ve sonra, ailesinin Avrupa'yı görmesi gerektiğini düşündü –tabii böyle bir gezi ancak Pandora'nın eşliğinde olabilirdi– ve orada biraz zaman geçirdiler. Ardından Bay Bellamy işinde, o an evlenmenin uygun olmayacağını düşünmesini sağlayacak bazı zorluklar yaşadı. İşi bıraktı ve sanırım bu şekilde daha özgür hissediyor. Nişanlılık sürelerinin biraz uzun olduğu doğru ama yine de onlarınki gerçek bir aşk," dedi Bayan Steubon, zayıf sesiyle.

Kont, "Adı Bellamy mi?" diye sordu, zihnini zorlayarak. "D.F.Bellamy, öyle mi? Bir dükkân mı işletiyordu?"

"Ne konuda iştigal ettiğini bilmiyorum ama Utica'da bir şeylerle uğraşıyordu ve sanırım New York'ta da bir şubesi vardı. Utica'nın önde gelen beyefendilerinden birisidir ve oldukça eğitimlidir.

Bayan Day'e göre oldukça yaşlıdır. Çok da iyi birisidir. Sanırım üniversiteli. Utica'da çok itibarlıdır. Neden şüpheyle baktığınızı anlamadım."

Vogelstein, Bayan Steubon'u, hiçbir konuda şüphe duymadığına temin etti ve hatta anlattıkları sayesinde, adamın oldukça ilginç birisi olduğunu düşünmeye başladığını söyledi. Bellamy, bir buçuk yıl önce, Almanya'dan gelen gemide bulunan Pandora'yı karşılamaya gelecek beyefendinin adıydı; annesinin eski, deniz kıyafetlerinin bulunduğu bavulu açmalarını isteyen, Bellamy'nin arkadaşı, hasır şapkalı gümrük görevlisine Pandora'nın, ısrarla 'Bellamy'yi hatırlatması bu nedenleydi demek. Genç kadına dair yapboz artık bütünüyle tamamlanmıştı ve eksik parça kalmamıştı. Vapur, Bayan Steubon'un konuklarını indirmek üzere iskeleye gıcırdayarak yanaşırken, Vogelstein da kurduğu hayalden sıyrılma vaktinin geldiğini düşündü. Vapurun iskeleye bağlanması biraz vakit aldığından, yolcular da güverteye yanaşıp, bu işle uğraşanları ve artık nesinden zevk alıyorlarsa, halatların atılıp tutulmasını, bağlanmasını seyrettiler. Zenciler, dudaklarının arasına kürdan sıkıştırmış aylaklar ve hiçbir işin ucundan tutmayan serserilerin yanında saçları yanaklarına kadar tutam tutam dökülmüş, elleri cüzdanlarının üzerinde, pırlanta kol düğmelikli beyefendiler, yarım saat mesafedeki Pensylvania bulvarından laf olsun diye gelmiş gibi görünen ve sanki bu karşılama için otellerin sundurmalarındaki veya salonların eşiklerindeki

eğreti duruşlarını heba edip, buraya sallana sallana gelmişçesine duran kalabalıklar vardı limanda.

"Ah, çok memnun oldum! Karşılamaya gelmiş olmanız ne hoş!" Kont Otto'nun hemen omuz hizasından gelen bu sözlerin sahibini görmek için geri dönüp bakması gereksizdi. Zaten gün boyu duyduğu bu alımlı ses, şimdi ifadesinin olabilecek en latif haline bürünmüştü. Ve bu sözlerin kime yöneltildiğini sorgulamasına da gerek yoktu çünkü iskelenin kenarına kadar gelmiş bulunan ve bir anlığına Vogelstein ile göz göze gelen adama yöneltildikleri de aşikârdı.

"Saat üç treniyle geldim. K sokağındayken bana, senin nerede olduğunu bildirdiler ve ben de gelip seni karşılamam hoşuna gider diye düşündüm."

Pandora Day, "Ne hoş sürpriz," dedi, etrafta kim varsa duyabileceği bir kahkaha eşliğinde ama adamla genç kadının iletişimleri bunun sonrasında sanki sadece gözleriyle devam etti. Vogelstein'ın gözleri de boş durmuyordu bu arada. Genç kadının ziyaretçisini tepeden tırnağa süzüyordu ve genç kadının, kendisinin bu kadar yakınında olmasından tamamen habersiz olduğuna emindi. Adam uzun boylu, iyi giyimli, bakımlı birisiydi ve bu haliyle sadece Utica'da değil, her nerede olursa olsun iyi bir izlenim bırakacağı muhakkaktı. Kırk yaşlarındaydı, siyah bir bıyığı vardı ve dünyaya, ilk söz hakkı her zaman kendisine aitmiş gibi, biraz tepeden bakar bir hali vardı. Eldivenli elini

Pandora'ya uzattı ama genç kadın, cilveli bir gülüşle, "Bekle, biraz daha yanaşalım!" diye sabırlı olmasını söyledi. Birkaç saniye beklediler ve artık daha yakınken genç kadın adama, bir haber olup olmadığını sordu. Adam kadına baktı ve cebinden mühürlü, sarı bir zarf çıkartıp, hınzırca başının üstünde salladı. Belli ki olması gereken olmuştu. Kont Otto, olan biteni gözleriyle görüyordu. Vapur iskeleye iyiden iyiye yanaştı ve sabırsız çiftin arasındaki mesafe yok oldu.

"Hariciyeden mi?" diye merakla sordu Pandora.

"Aynen dediğin gibi."

"Hangi ülke peki?"

"Hollanda'ya ne dersin?" diye sordu adam.

"Aman Tanrım, harika!" diye bağırdı Pandora.

"Avrupa'ya dönüş yolculuğuna hazır mısın?" dedi adam.

Acı çeken dostumuz, Bayan Steubon ve onun konuklarının ardından gemiden indi. Bayan Steubon, Bayan Day ile birlikte bir arabaya bindiğinde, genç kadınla konuşan beyefendi de onları takip etti; ötekiler sağa sola dağıldılar ve Vogelstein da, Bayan Bonnycastle'ın gönderdiği aracı, teşekkürle geri çevirerek, evine doğru yürüyerek, yalnız ve düşünceler içinde yola koyuldu. İki gün sonra gazetede, Başkan'ın Hollanda elçiliğine Utica'dan Bay D.F.Bellamy'yi atadığına dair bir haber gözüne çarptı ve bir ay kadar sonra da Bayan Steubon'dan, Pandora'nın sonunda,

kendi düğününü yaptığı haberlerini aldı. Duyduklarını, olan bitenden henüz haberdar olmamış Bayan Bonnycastle'a iletti ve kadın bunu bir çığlıkla karşılayıp, kendi kendine olgunlaşmış kızın daha yolun başında olduğunu ekledi.

HENRY JAMES

PANDORA

"Bu güngörmüş kadın, genç dostumuzu, büyük bir demokraside dahi bir yabancının ayırt etmekte zorlanacağı, insanlar arasında seviye farkları olduğuna, sosyal yapının hassas bir şekilde ayrıştığına ikna etmişti örneğin. Dünyanın en büyük ülkesinde herkesin herkesi tanıdığını, monarşilerin ve sınıfların olduğu toplumların aksine, isteyenin istediği ile gönlü nasıl ister isterse, dostluk ettiğini mi zannediyordu yoksa?"

Henry James'in Türkçeye ilk kez çevrilen bu kısa romanı, iki genç insanın düşlerinin ve umutlarının peşinden sürüklenmelerini anlatırken, aynı zamanda Amerikan rüyasının da içyüzünü bizlere gösteriyor.

10 ₺
KDV DAHİL

ISBN: 978-605-4849-40-6